

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 223

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

A. SKAISGIRIS

ŠIS TAS APIE MODERNŲJŲ ROMANĄ

GINČAI, kurie reiškiasi lietuvių spaudoje ir privačiuose pokalbiuose svarstant, ko vertas yra mūsų dienų menas ir koks jis turėtų būti, yra gyvi ne tik pas mus, bet ir užsienio bei pačių amerikiečių angliškoje spaudoje. Yra žmonių, kurie kiekviena proga stengiasi pabrėžti, kad šių dienų menas, pradedant tapyba ir baigiant literatūra, jiems esąs svetimas, nesuprantamas, nežmoniškas, išsigimęs ir t.t. Įkarščio pagauti jie ima teigti, kad šiandien visai nėra didelių menininkų, nes, nuėjus į tapybos ar skulptūros parodą, pasiklausius Gershwin'o ar Hindemith'o muzikos, paskaičius jauno poeto eiles — pirmuoju atveju matai tik kažkokių dėmių ar pavidalų rezginį, antruoju — esi kurtinamas triukšmo, džeržgėjimo ir kitokių nemelodingų garsų, o trečiuoju — knygos puslapiuose seki žodžių makalynę, kurioje niekaip nesugausi prasmės.

Šią pasmerkimą dažnai savo autoritetingu žodžiu paremia ir *buvę* kūrėjai, — prieš 20, 30 ar 40 metų pasiekę savo apogėjų menininkai, — kuriems jau per vėlu atsisakyti savo įprastų tradicijų, kurie inercijos keliu tęsia savo kadaise pripažintą ir išgarbintą kūrybą ir kurie laiko vertingiausiomis tas reiškimosi formas, kuriose jie subrendo bei kuriose pasiekė didžiausius laimėjimus.

Neseniai "Naujienose" skaitėme, kad žinomas anglų poetas Edward Plunkett — Baron Dunsany, kuris jau įpusėjo aštuntą dešimtį, savo paskaitoje Londono rašytojų klubui šių laikų poetus-modernistus pavadinęs barškalais, kurių kūryba, jo nuomone, nesanti ilgalaikė. Jis teigė, kad Miltonas, Shelley, Keats ir kt. taip pat galėję rašyti mūsų laikų modernistų būdu, bet jie nenaudoję jo tik todėl, kad jie suprato, kokių normų reikalauja tikroji poezija. Plunkett nuomone, minėtieji kūrėjai šiadienių poetų, kurių pasiekimai yra net ir griežčiausių kritikų pripažinti, visai nelaikytų menininkais, nes jie esą tik žodžio darytojai ir chaoso skleidėjai.

Bene liūdniausia viso to ginčo pusė yra ta, kad šitokių autoritetų padrąsinta publikos dalis, kuri ir su senosios klasikos kūriniiais nėra labai apsipratusi, visą tą mūsų laikų kūrybą, kurios nepajėgia suprasti dėl savo riboto pasiruošimo arba dėl jos svetimumo savo prigimčiai, yra linkusi pakrikštyti niekinamo modernizmo vardu ir ją neigti iš principo.

Nors yra sakoma, kad žmonijos istorija kartojasi, bet jeigu ji ir kartojasi, tai vis kitaip. Gali tam tikrais laikotarpiais ir vėl iš naujo iškilti tos pačios idėjos, kurios jau kada nors yra dominavusios, gali iš naujo suaktualėti kokios nors visuomeninės, pasaulėžiūrinės, religinės ar politinės tendencijos, bet jų interpretacija ir aiškinimas vėlesniame laikotarpy bus neabejotinai kitoks, negu pirmojo jų iškilimo atveju.

Amžinos visų menų temos — buitis, meilė, kančia, džiaugsmas, mirtis — yra visada tos pačios, bet kitaip jos buvo aiškinamos ir interpretuojamos, sakysime, viduramžiais, kitaip renesanso laikotarpiu, kitaip 19. šimtmečiu ir dar kitaip šiandien. Yra veikalų pavadinimų, kurie literatūroje kartojasi tūkstantmečius, bet kitaip Antigoną

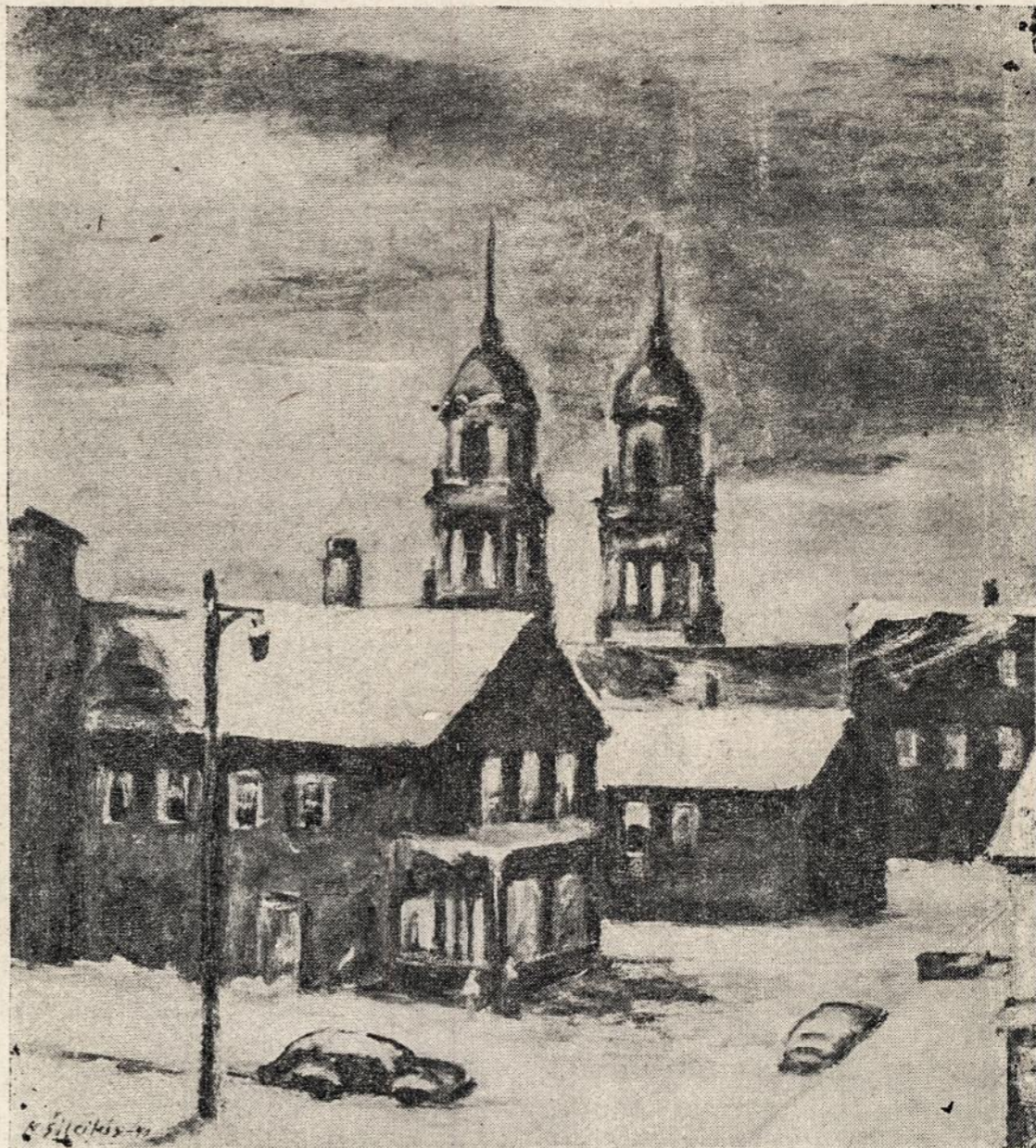
suprato ir perteikė graikų autoriai, o kitaip — Anouilh, kitaip Elektros kompleksą — Sofoklas su Euripidu ir kitaip — 20. amžiaus dramaturgai, kitaip Fausto asmenybę — J. W. Goethe ir kitaip — Thomas Mann.

Bekitėjant gyvenimo reiškinį supratimui, kinta ir jų perteikimo bei interpretacijos būdai. Turint galvoje literatūrą, kinta žodžio, kaip priemonės, panaudojimo metodai. Kartais gimsta net nauji žanrai, kurių anksčiau literatūra nežinojo ir be kurių išsivertė. Toks nesenu laikų atvejas yra su essay ir su apybraiža. Šiedu žanrai, palyginti, labai jauni, bet jų apimtyje šiandien jau yra kūrinių, kurie, gal būt, pretenduoja į išlikimą. Lygiagrečiai su šiuo reiškiniumi pastebimas ir kitas — atvirkštinis. Sakysime, odė ir poema, ypač pirmoji jų, rodo tendencijos visiškai išnykti, nors praecityje yra buvusi viena populiariausių poezijos formų.

Bet kad ir išliekant kai kuriems seniesiems žanrams, jų apimtyje vyksta tokia didelė evoliucija, kad, sakysime, šių dienų dažnas romanas su senosios prancūzų literatūros, o iš dalies net ir su įprastais 19. šimtmečio to pačio vardo kūriniiais gali būti lygintinas, tur būt, tik savo standartu, na, ir bene tematikos bendrumu.

Jeigu mūsų prozoje pilnai atsispindėtų visi tie kraštutiniai reiškiniai, kurie per pastaruosius kelius dešimtmečius vyksta prancūzų, anglų, vokiečių ir kitų tautų literatūroje, tai, manau, kad iš dažno skaitytojo kiltų panašaus pobūdžio apkaltinimai rašytojams "nežmoniškumu, išsigimimu, paryžiškumu, ištvirkimu" ir t.t., kokiais neseniai Henr. Lukoševičius apibėrė jaunuosius mūsų dailininkus. Užtenka prisiminti tik A. Škėmos "Šventosios Ingos", kurioje, palyginti, labai kukliai naudojamos mažiau įprastos stilistinės priemonės, atveją, kad pilnai suprastum konservatyvią lietuvių skaitytojo dvasią ir įvertintum lietuvių nepaslinkumą visam tam, kas, jam atrodo, prasilenkia su tradicija.

Pavartę šių dienų vakarų Europos prozos veikalus, kurie pažymimi premijomis ir kurie laikomi net nusisekinę pavyz-

MIKAS ŠILEIKIS—
Ziemos vaizdas

džiais, pastebėsime, visų pirma, kad juose trūksta tų įprastų elementų, kurie senajame romane ar novelėje buvo kvalifikuojami tokiais vardais, kaip fabula, intriga, turinys ir t.t. Jeigu, komentuojant 19. šimtmečio romaną, tie elementai visiems yra aiškūs, jeigu jie nusakyti literatūros vadovėliuose ir apie juos mokoma mokyklose, tai, aptariant modernų romaną ar novelę, vargu ar aptarę jo leksikone apskritai jie surastų vietą.

Psichoanalitinis romanas, kurio išaugimas sietinas su Roger Martin du Gard, Marcel Proust, Svevo, James Joyce, Virginia Woolf, Dos Passos ir kt. vardais, *aprašomąjį* elementą beveik visiškai išskiria, skaitytoją padarydamas ne pašalinių įvykių eigos ar intrigos sekėju, bet autoriaus bendrininku, kartu su juo analizuojančiu psichines žmogaus paslaptis ir išgyvenimus.

Skaitytojui, pripratusiam knygos turinį sekti gana paviršutiniškai, ieškoti sensacijų, registruoti įvykius ir stebėti situacijas, tie naujieji romanai pasidaro tuoj nuobodūs. Perskaitai vieną šimtą puslapių, kitą šimtą, ir nieko neįvyksta. Perskaitai kelius tomus, ir, kad ir geriausias norus turėdamas, negalėtum papasakoti jų turinio. Nėra jokios logiškos veiksmo eigos; nėra intrigos, nėra fabulos. Kartais dešimtimis puslapių rašytojas kalba apie savo mažojo rankos piršto susilenkimą, apie vazone augančios gėlės lapą, apie verčiamos knygos lapo čeržėjimą, apie stiklinės vandens spindėjimą... Sensacijas mėgstąs skaitytojas po dešimčių puslapių sulaukia kokio nors konkretesnio įvykio ir apsidžiaugia: dabar prasidės. Bet autoriui tas įvykis dažnai patarnauja tik pereiti į kitą panašią kokio nors reiškinio analizę, kuri vėl tęsis dešimtimis puslapių.

Tokios literatūros sekimas dar pasidaro komplikuotesnis, kai dažnas modernus autorius atsisako tradicinio sakinio, tradicinės, mokyklinės sintaksės ir popieriuje registruoja savo mintis tokiu būdu, kokiu jos ateina iš sąmonės. Moderniame romane jis nevengia draminių dialogų, ne-

(Tęsia 2-am psl.)

įprastų, kartais necenzūriškų, sušukimų, išsireiškimų, dainuškų, įvairių terminų, kurie neturi jokios prasmės, ir tik jų garsinis skambėjimas ar parašymo būdas sukelia tam tikras, atitinkamai vietai reikiamas, asociacijas ir kt.

Negalima tvirtinti, kad visi tie bandymai, kurie reiškiasi per paskutiniuosius kelerius dešimčių metų Europoje ir Amerikoje, būtų šedevrai. Kartais skaitytojai turi pagrindo pasmerkdami modernizmą, nes, jo vardu dangstydamiesi, grafomanai pasisavinina tik jo manierą, nieko gero nesukurdami. Bet negalima šio rašymo būdo atmesti visiškai, nes jo pagalba yra pasiekta tokių efektų, kurių niekada nebūtų įmanoma pasiekti, laikantis tradicinio sakinio, tradicinės veikalo kompozicijos ir tradicinės formos.

Vienas būdingiausių prozos novatorių yra jau minėtas James Joyce, kurio pagrindinis veikalas "Ulysses" šiandien laikomas klasikiniu modernizmo pavyzdžiu ir kuris turėjo daug kalvarijų pereiti, kol buvo išleistas ir legalizuotas. Jo veikėjai yra paprasti gatvės žmonės, kuriuos apskritai sunku būtų pavadinti veikėjais, nes beveik per 800 1946 metų "Ulysses" New Yorko laidos puslapių jie nesireiškia jokia ypatinga akcija. Kadangi minėtasis veikalas, nežiūrint savo puslapių gausumo, apima tik dvidešimt kelių valandų laikotarpį, tai savaime bet kokiai akcijai jame negali būti daug vietos. Jo žmonės gyvena, vaikštinėja gatvėmis, mato žmones, su jais kalbasi, važiuoja tramvajumi, šnekučiuojasi paprasčiausiais kasdieniais klausimais, stebi rungtynes ir visų tų negausių faktų apimtyje galvoja, jaučia, prisimena, pergyvena, jaudinasi, džiaugiasi ir t.t. Jų vidui atskleisti reikėjo šimtų puslapių. Nieko nuostabaus, jeigu autorius būtų panaudojęs ir dvigubai ar trigubai daugiau puslapių, nes žmogus yra tokia komplikauta būtybė, kad ir per vieną parą jo sąmonėje ir sąmonėje vykstančių procesų su visomis asociacijomis, su impulsais, su užuominomis, kurios atsitiktinai sukelia įvairius prisiminimus, o šie — kitus, — atskleidimas gali pareikalauti tokių.

Kadangi James Joyce skaitomas vienu didžiausių prozos novatorių, kurio įtakos gavę prisipažįsta daugelis žinomų vėlesnių rašytojų su Thomas Mann, John Hersey, J. Mitchener, H. Kasack, W. Warsinsky ir kt. Iškaitytinai, tai norisi iliustracijos dėliai pateikti gabaliuką jo prozos, kuri paimta iš "Ulysses" ir kuri kad ir geriausiame vertime nustotų savo spindėjimo ir savo originalumo. Per paskutiniuosius 50 "Ulysses" puslapių eina žodžių srovė, kurioje pasigendi įprasto minčių sutvarkymo atskirais sakiniais, atskyrimo jų ženklais ir net taisyklingos įprastos gramatikos. To vieno penkiasdešimt puslapių apimančio sakinio pabaiga yra tokia:

"... the sun shines for you he said the day we were lying among the rhododendrons on Howth head in the grey tweed suit and his straw hat the day I got him to propose to me yes first I gave him the bit of seedcase out of my mouth and it was leapyear like now yes 16 years ago my God after that long kiss I near lost my breath yes he said I was a flower of the mountain yes so we are flowers all a womans body yes that was one true thing he said in his life and the sun shines for you today yes that was why I liked him because I saw he understood or felt what a woman is and I knew I could always get round him and I gave him all the pleasure I could leading him on till he asked me to say yes and I wouldnt answer first only looked out over the sea and the sky I was thinking of so many things he didnt know of Mulvey and Mr Stanhope and Hester and father and old captain Groves and the sailors playing all birds fly and I say stoop and washing up dishes they called

Eilėraščiai iš šiomis dienomis išėinančios Alfonso Nykos - Niliūno poezijos knygos—Orfėjaus medis:

PASAKA APIE MŪSŲ EPOCHĄ

Yra šalis, kur žmonės gimsta
Zemėje ir niekuomet nemiršta nepamatę
žemės.

Peizažai jiems, kaip mūsų metaliniai kilimai,
Guli po lopšiais. Ir saulę jau vaikystėje pamato.

Jie turi kambarius — intymius, ramius ir šešėlingus. Jų klyksmas,
Skamba ir plečiasi erdvėj, ir sienų vingiuose apsigyvena

Būsimoms kartoms, kaip elegantiški siluetai sename šilke. Lietus,
Familiariškas ir draugiškas, ateina klimpdamas per sodą

Ir pašnibždomis sako: — Miegok! —

Saulėleidy juos glosto violetinėm rankom
laukiniai medžiai,
Ir gyvas vakaras plevena horizontų ekrane. Nepaliesi

Miškai tebegyvena laisvėje ir šlama. Šlama.
Ar tu žinai, kas yra šlamėjimas, sūnau,
Civilizacijos Imperijos sūnau?

Klausyk: mūsų miškai, užmūryti tolimuose kalėjimuose,
Prarado balsą ir žalumą. Galingi ažuolai
Pavirto išsigimėliais nykštukais — kalėjime išaugusi tauta!

Ir vakarais, išnykusio saulėleidžio metu,
siauram kieme

Kaip kurmiai slenka, mintyse šlamėdami,
Ratu. Tai laisvės valanda!

Ir taip jie miršta, nepalietę žemės,
Ir nepalieka palikuonių.

IŠDUOTAS MEDIS

Pradėdavai šlamėt vos juntamai, ramiai ir tyliai:
Girdėdavos lyg bildesys kanopų tolimų.
Alkūnėm pasirėmęs ant galvos senų namų.
Tu man dainuodavai, kad jau pavasaris
kaip žalias paukštis kyla,
Ir paupėse renkasi būriai purienų geltonų.

Po tavimi prabėgo sidabrinės naktys.
Blaškydavais toks nenumaldomai rūstus,
O aš sėdėdavau po tavimi, kaip milžino namuos, ir man širdis pradėdavo iš džiaugsmo degti

Lopšinėje šlamėjimo melodijų keistų.

(Fiktai dabar, sugrįžus iš kelionės, lyg nebepažįsti
Ir, nususkęs nuo manęs, raudodamas šlami.

Aš išdaviau tave! Seniai turėjau grįžti!
Prie tavo kūno aš turėjau savo gyslom prisirišti

Ir iki galo taip kovot su mirtimi.

it on the pier and the sentry in front of the governors house with the thing round his white helmet poor devil half roasted and the Spanish girls laughing in their shalws and their tall combs and the auctions in the morning the Greeks and the jews and the Arabs and the devil knows who else from all the ends of Europe and Duke street and the fowl market all clucking outside Larby Sharons and the poor donkeys slipping half asleep and the vague fellows in the cloaks asleep in the shade on the steps and the big wheels of the carts of the bulls and the old castle thousands of years old yes and those handsome Moors all in white and turbans like kings asking you to sit down in their little bit of a shop and Ronda with the old windows of the posadas glancing eyes a lattice hid for her lover to kiss the iron and the wineshops

2 — NAUJIENOS — CHICAGO 8, ILLINOIS 1934 M. SAUSIO 23 D., ŠESTADIENIS

half open at night and the castanets and the night we missed the boat at Algeciras the watchman going about serene with his lamp and O that awful deepdown torrent O and the sea crimson sometimes like fire in the glorious sunsets and the figtrees in Alameda gardens yes and all the queer little streets and pink and blue and yellow houses and the rose-gardens and the jessamine and geraniums and cactuses and Gibraltar as a girl where I was a Flower of the mountain yes when I put the rose in my hair like the Andalusian girls used or shall I wear a red yes and how he kissed me under the Moorish wall and I thought well as well him as another and then I asked him with my eyes to ask again yes and then he asked me would I yes to say yes my mountain flower and first I put my arms around him yes and drew him down to me so he could feel my breasts all perfume yes and his heart was going like mad and yes I said yes I will Yes."

Panašių ir kitokių bandymų tiek prozoje tiek poezijoje buvo ir yra labai daug; bet ne tiek daug jų galėtų prilygti Joyce plastiškumui, sklandumui ir žmogaus sąmonės atskleidimo pajėgumui. Kiti vėlesni rašytojai Vakarų pasauly dažnai pritaiko tik kai kuriuos Joyce įprastus elementus, laikydamiesi nuosaikaus sakinio ir tradicinės formos.

Toji Joyce ir gal kitų panašių stipresnių rašytojų įtaka ryškiai pastebima ir neseniai Europos literatūros premiją pusiau sulenkų poetu C. Miłosz laimėjusio vokiečio Werner Warsinsky romane "Kimmerische Fahrt". Atmintį praradęs sužeistasis žingsnis po žingsnio bando sugrįžti atgal į gyvenimą ir savo kely vėl iš naujo išgyvena visus karo baisumus, kurie yra surizgę, sumišę, kurie kartojaši čia prie Narvos, čia Lietuvoje, čia Rytprūsijoje, čia Vokietijos gilumoje. Vienų vaizdų prisiminimas jį be jokios logikos perkelia į kitą vietą, kur panašūs baisumai, nors visiškai kitose aplinkybėse, taip pat buvo išgyventi. Veikėjas nėra nei vietos, nei laiko apribotas griežtąja to žodžio prasme. Jis skraido nuo vietos į vietą, nuo pavasario į rudenį, nuo rudens į vasarą, nuo vakaro į rytą ir visur jį lydi tik viena pastovi ir visam veikalui būdinga nuotaika: klaikuma, kurią atnešė karas. Tiesa, Warsinsky kalba yra tvarkinga, sakiny s paprastas ir taisyklingas, bet pati romano technika, pats pasinėsimas psichoanalizei yra giminingas anksčiau minėtiems modernistams.

Nauji keliai, nauji žodžio panaudojimo metodai literatūroje atitinka panašius, tik, žinoma, kitokių priemonių, bandymus tapyboje, skulptūroje ir muzikoje. Pradžioje jie atrodo groteskiški ir atstumia. Bet mūsų epocha, kurioje gyvename, kurioje žmogus veikiamas netikrumo ir nuolatinio nerimo; kurioje gamtos gaivalų kataklizmai atrodo tik šešėliai prieš technikos ir politinių sistemų kataklizmus; kurioje senos, tradicinės sąvokos pasidarė dviprasmės ar keliaprasmės, — yra taip pat groteskiška. Jai ir jos žmogui atskleisti kūryboje neužtenka pasenusių priemonių.

KAI KAS IŠ KNYGU

Scholem Asch, žydų kilmės (gimęs Lenkijoje) rašytojas, 73 metų, išvyko iš Miami Beach, Fla., į Angliją, kur žada rašyti naują romaną "Pranašas".

Chicagos Midland Authors draugija neseniai iškėlė "birthday party" naujai išėjusioms knygoms, kurios liečia Chicago arba kurie autoriai yra iš šios apylinkės. Kiekvienas autorius buvo pakviestas pasakyti ką nors ypatingesnio apie savo naują kūrinį, tik neilgiau kaip 2 minutes!

DANGAUS RAKTAI

Gyveno kartą garsus ir galingas karalius. Jis valdė daug valstybių. Visos žemės gėrybės priklausė jam. Per dienas jis žaidavo brangakmeniais, atgabentais iš Efiro ir Domasko. Nežiūrint jo turtingumo, jam dar kažko trūko: jis ilgėjosi dangaus vartų raktų.

Karalius išsiuntė tūkstančius pasiuntinių Dangaus raktų ieškoti, bet nė vienas negalėjo jo surasti. Daug buvo apklausinėta žmonių, kurie jo karalystes lankė, bet nė vienas negalėjo nurodyti kur tai galima rasti. Tik vienas Indijos keliautojas, kuris buvo brangakmenius iš Efiro ir Domasko atgabėjęs šypsodamas pasakė:

— Visus žemės turtus galima surinkti, bet dangaus raktus reikia pačiam susirasti.

Tuomet karalius nutarė pats tuos raktus susirasti, nors tai ir begaliniai daug kainuotų. Tai atsitiko dar tais laikais, kai dangus su žeme susisiekdavo ir žmonės žinojo tą kalną, ant kurio buvo dangaus vartai. Karalius, palikęs savo palydovus pakalnėje, pats ėmė kopti į stačias uolas, tikėdamasis pasiekti dangaus vartus. Viršukalnėje už dangaus vartų saulė skaisčiai švietė, o į duris atsirėmęs stovėjo angelas Gabrielius, dangaus sodo saugotojas.

— Būk pagarbintas, — sako karalius, — aš turiu visas žemės gėrybes, daug kraštų man priklausau, aš žaidžiu su brangakmeniais atgabentais iš Efiro ir Domasko, bet vistiek neturiu ramybės, kol dangaus raktus nerasiu. Kokių gi kitu būdu aš galėsiu sau auksinius vartus prasiversti?

— Tai tiesa, — sako angelas Gabrielius. — Be dangaus raktų tu negali dangaus vartus praverti. Jei visus žemės mokslus turėtum, bet dangaus raktus netaip lengvai susirastum. Pavasarį, kai visos sielos išsemtos, dangaus raktai yra tarpe daugybės mažų gėlelių.

— Kaip tai? — Nustebo karalius. — Nieko man nereikia daryti, tik mažas gėlytes turiu nusiskinti? Miškai ir pievos jomis nuklotos, pakelyje aš tiek daug jų mačiau.

— Taip, tai yra tiesa, daug žmonių dangaus raktus kojomis mindžioja, — sako angelas, — bet taip lengvai, kaip tu sau įsivaizduoji, vienok nėra. Kad dangaus vartus atidaryti galėtum, reikia trijų raktų. Tikrieji raktai tik tuomet esti, kai jie prie tavo kojų pražįsta. Daug tūkstančių raktų, kurie yra ant žemės: kiekvienas turi savąjį susirasti, kuris tik tau pražydės, ir kaip tik toksai yra tarpe gėlių, kurias žmonės negailėstingai mindžioja.

Tuo tarpu pas dangaus vartus atėjo kūdikis, jis rankoje laikė tris mažus raktelius. Gėlės, kūdikio rankoje laikomos, žydėjo ir skleidė nepaprastą šviesą. Vos tais raktais palietė vartus, jie plačiai prasivėrė ir angelas Gabrielius, paėmęs vaiką už rankų, įsivedė į dangų. Vartai prieš karalius nosį vėl užsitrenkė. Galvą nuleidęs, susimąstęs jis leidosi žemyn. Aplinkui buvo begalės pievų ir nesuskaitomų gėlių kiekiai. Karalius stengėsi jų nemindžioti, bet nė iš vienos nepražydo dangaus raktas.

— Argi aš nerasiu tikrojo dangaus raktų? — klausė savęs karalius. — Kurgi kūdikis juos rado?

Bet jis jų nerado ir prabėgo daug metų.

Vieną dieną karalius savo palydovų lydėdamas jojo per miestą. Prie jo prisiartinę labai nešvari mergaitė. Ji, netekusi mamytės ir tėvelio, gatvėje elgetavo. Kai auksu pasipuošęs karalius jojo pro šalį, ji bandė prisiartinėti.

— Gali toliau nuo kelio elgetauti, — sušuko rūščiai palydovai ir nustūmė mergaitę į šoną.

Karalius visą tą laiką buvo galvojęs apie dangaus raktus ir stengėsi kojomis nemindžioti. Jis paėmė nešvarią mergaitę, pasodinęs ant savo žirgo parsivežė į rūmus. Ten jis liepė mergaitę valgydinti ir rengti,

POETŲ MARŠAS

ISAKYTI lakštingalams truputį nutilti!
Ir kas joms galvon tokius niekus ir inkalė —
Be atvangos skardint per naktį patiltę.
Mes mokame tūkstantį kartų gražiau už lakštingalę.
Sninga lyja
Sninga lyja
Ei vija kanapija
Medžiai žydžia
Mūs šalyje
Mūs šalyje
Lyja graudžia
Medžiai gaudžia
Kai palyja
Ei vija kanapija
Mūs šalyje.

O kas, kad taip dangun
Pasukti pasivažinėtu?
Suglaustomis eilėmis, taip žmogus žmogun,
Visas bataljonas poetų?
Stačiai pasakyti — skrajojantis teatras,
Trupė gastrolierių poetų...
Manote — šventasai Petras
Dviem tūkstančiais metų nepajaunėtu?

Kelionė ilgoka?
Neapsimoka.

Ei vija
Sninga lyja
Kas nuvyto
Vėl atgyja
Šiandien viena
Rytoj kita
O poryt
Ir vėl mūs diena
Daina saulėm nusagstyta
Ei vija kanapija
Mūs visoj visoj brolijoj.

KAZYS BINKIS

KO ČIA TAIP ILGU

— KO čia taip ilgu, ko čia taip liūdna? —
Pageltę lapai tyliai šnabždėjo.
Nustebęs miškas paklausė vėjo: —
Ko čia taip ilgu, ko čia taip liūdna? —

Dangus blaivusis, lyg nusiminęs,
Lyg ko ilgėdamas, žemyn žiūrėjo,
Nustebęs miškas paklausė vėjo,
Paklausė beržas po jo auksinis: —

Ko čia taip liūdna, ko čia taip ilgu? —
Bet neatsakė jiems šaltas vėjas.
Tiktai prie miško staiga priėjęs
Sparnu pamojo, lyg kardu ilgu.

Ir lapai žemėn nuo medžių krito.
Ir buvo liūdna, ir buvo skaudu
Klausyti medžių graudingą raudą,
Žiūrėti, kai žemėj lapeliai vyto.

Danguj tuoj verkti tyliai pradėjo,
Ir žemės juodi skruostai suvilgo.
— Ko čia taip liūdna, ko čia taip ilgu? —
Nustebęs miškas paklausė vėjo.

kaip ir jis pats, dėjo jai savo karūną ant galvos ir žaidė su ja.

Staiga prie jo kojų pražydo auksinis raktelis. Karalius rinko našlaičius, gabenė juos į savo rūmus vadindamas savo broliais.

Vėl prabėgo eilė metų. Karalius jojo su savo dvasiškiais per tamsią girią. Čia jis rado sužeistą vilką, kuris kentėjo didelius skausmus ir buvo bejėgis.

— Leisk jį pribaugti, — sako palydovas jį tarpe atsistodamas.

Bet karalius paėmė sužeistą vilką ant savo rankų ir nusinešė į pilį. Jis pats gydė ir slaugė. Vilkas pagijęs prisirišo ir pasiliko rūmuose. Čia pražydo antrasis auksinis raktelis. Karalius rinko visus kenčiančius gyvius į savo pylį ir juos savo broliais vadino.

Vėl bėgo metai, bet jau nebe toks ilgas

KATINAS IR SNEGENA

Už rūsių lango snieguolės šoko baletą. Būdavo taip lengva žiūrėti. Ir nelindėdavau, bet pasinerdavau jų sukuryje. Bet šios žiemos teatras buvo nuobodus, kankinantis. Ardenų kalnų papėdėje juodavo artistai šešėliai ir sniegas nusidažydavo rausvai...

Katinas ir Irena, viskam abejingi, raivėsi tarp statinių vyno ir merginų. Jei kam ir pakildavo ranka, tai ji pasireikšdavo glostymu tingaus ir nerūpestingo rainio, kuris slankiojo išdidžiai rieddamas uodega.

Ar slėgė mus baletiška tūpdamos snieguolės, ar oras su besisunkiančiais iš statinių raudono vyno kvapais — vargiai būtų kas išdrįsęs praverti virpančias lūpas, nes vistiek liktų nesuprastas ir nusiųylęs, kaip ir vykstančia žiemos scena. Abejoju, ar suprato ką katinas, kai į jį įsimeigėdavo melsvos, liūdnos ir kūdikiškai degančios akys, trokštančios kitokio gyvenimo — gerti vyno iš statinių!..

Mūsų erdvė turėjo sumažėti, kai įnešė sužeistą kareivį. Jo išbalusiam veide, kaip sniege, rašėsi raudonos linijos, kurios su sunkiu prakaitu lašėjo ant cementinių grindų ir kilimo. Atrodė, kad jis ramiai užmigęs. Prašneko tik tada, kai kiti norėjo Ireną išgrūsti už durų.

— Ji be namų, be tėvynės po svetimu dangumi stengiasi kuo mažiau oro iškvėpti.

Namų savininkai, matyt, geri žmonės, nes turėjo balandžių ir mylėjo žiemos paukščius. Balandžiai buvo kažkur išskridę. Prie lango ant virvutės mazgo kabėjo kiaulės odos gabalėlis. Čia nutūpė sniegena ir pradėjo lesinėti. Niekas iš mūsų nebūtumėm pastebėję tokios smulkmenos, jei ne katinas. Jis šovė, kaip kulka, ir atsimumšė į stiklo pertvarą. Net sniegena sparniškai pasikėlė skristi. Bet, jausdama stiklo uždangą, lyg pasityčiodama iš katino ar būdama labai alkana, sparneliais plasnodama, akelėms žaibuodama smailiu snapeliu skabtavo odą. Katinas, ūsus ir akis pastatęs, stiepėsi ir niršo. Visi nustebome, kai kareivis, pakėlęs krauju pasrūvusias akis, prabilo:

— Žiūrėkite! Kur kovos aistra ir laisvės džiaugšmas! Laimingi, kol juos skiria nors stiklo pertvara.

Jo žodžiai, lyg snieguolės su spinduliais, krito į mūsų tarpą. Irena pakvietė arčiau savęs.

— Iš mano kišenės išimk cigaretes, užsiriūkų ir man uždek. Juk sunku yra laukti prie ir už durų? Gražiausieji mano jaunystės siekimai prie jų prabėgo. Dėl mūsų kalniškų instinktų pavydi sniegenai?

— Žinoma, jei taip prie Motinos lango ir ne plėšrusis katinas kambarėje...

—K. Zadrauskas

laikas, kaip kad pirmojo raktų reikėjo laukti. Karalius vaikščiojo pilies sode ir džiaugėsi augančiomis gėlėmis, kurios retai randamos buvo ir rūpestingai jo sode auginamos. Šalia ezios augo negražus užguitas augalas. Jis buvo kitų augalų nuslopintas ir skurdo be saulės spindulių ir vandens.

— Aš tau gerti atnešiu, — sako karalius. Čia jį sodininkas sulaikė:

— Tai piktžolė, — sako jis, — aš ją išrausiu ir sudeginsiu, nes ji visai netinka karališkame dvare tarpe puikių gėlių augti.

Bet karalius paėmė savo auksinę taurę ir, pasėmęs vandens, atnešė augalui. Nustelbtoji gėlė godžiai gėrė ir vėl pradėjo kvėpuoti ir žydėti.

Čia pražydo ir trečias auksinis dangaus raktelis. Šalia jo stovėjo elgetavusi mergaitė ir pagijęs vilkas. Karalius, pakėlęs akis, debesyse pamatė dangaus vartus plačiai pravertus, ten švietė saulė ir Gabrieliaus rankoje žydėjo gėlės ir kūdikis juose stovėjo.

Trys rakteliai žydi dar ir šiandien, ir jie spindi dar daugiau nei Efiro brangakmeniai iš Domasko.

Vertė Mykolis

KOVA SPAUDOJE

Būdingieji atvejai

Kova spaudoje dėl Vasario 16 gimnazijos likimo yra labai būdingas atvejis; būdingas dėl savo esmės, — vienintelė pasaulyje lietuvių gimnazija, vienintelis tokio pobūdžio švietimo darbo atvejis, lietuvių tautos kovos dėl laisvės ir tos kovos ryžtingumo demonstracija, — ir būdinga dėl savo kilimo bei dėl jos įstojusių mūsų organizuotosios visuomenės veiksmų. Mūsų visuomenė buvo nustebinta ir net sukrėsta to, kad Balfas, lietuvių šalpos organizacija, galėjo padaryti tokį drastišką (arba netaktišką) žygį, kaip nutarimą sustabdyti persiuntimą tai mokyklai suaukotų pinigų (Nisi insipientis in errore perseverare).

Nėra reikalo eiti į nagrinėjimą to įvykio, kai jis jau, galima tikėti, yra praėjęs ir nebesikartosias, tik čia pažymėtina tas jautrumas, mūsų visuomenės, kaip ji sukilo dėl bandomos (sąmoningai ar iš nesusi-pratimo) daryti Vasario 16 Gimnazijai grėsmės. Taip pat pažymėtinas įsitampimas, kuris buvo įdedamas į to atvejo sekimą, tiek būtų tai buvęs pavienis asmuo, tiek kuris organizacinis vienetas. Klaida nėra pageidaujamas dalykas, kur ji beatsitiktų, bet ir ne be to, kad besustingstančiam ar beapsnūstančiam veiksmui ji duoda naujo paskatinimo, kai joje susigriebiam.

Didžiama tos kovos buvo atlikta spaudoje. Tai vėl įrodytas, kad kaip niekad kitais laikais, spauda dabar yra gyvybiniai svarbi priemonė kuriam bendresnio bei platesnio pobūdžio uždaviniui atlikti. Kuriuo kitu būdu bus informuojama mūsų visuomenė, išsisklaidžiusi po visą pasaulį, jei nebūtų laikraščio, nebūtų knygos, nebūtų pasiryžusių idealistų dirbti tą kankinantį ir nuostolingą darbą?

Sensacingos žinios, jaudinančių įvykių aprašymai yra labiausiai sėkmingi viliojai, ant kurių nejudrūs skaitytojai esti pagaunami, spaudos įtaka išplečiama, bet kai imamas rimtos spaudos atvejis, jau pasidaro nebe kovojimas spaudoje, o pasiryžėlių asmenų kova tai spaudai išlaikyti. Toks yra darbas ir Mokytojų Sąjungos idėjos atveju — turėti spaudoje skyrių, skirtą specialiniams švietimo darbo reikalams nagrinėti bei organizacinių tos sąjungos darbų sėkmingumui užtikrinti.

Suprantamas psichologinis reiškinys yra, kad idealistai pasiryžėliai visada siekia giliau, plačiau ir toliau, negu tai

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JANUARY 23, 1954

daro normalus eilinis visuomenės narys. Būklės tragiškumas nūnai yra dėl to, kad bet kuris ir bet kurios vietos švietimo darbas lietuviui yra jau aukojimosi atvejis. Smukti yra lengva, bet kilti yra sunku. Visada taip buvo, visada taip bus. Kas nesusigriebia (arba gal nepajėgia) aukotis idealui, neįsitraukia į kurį organizacinį ar spaudos darbą, o dirbdamas fabrike neturi laiko savo intelektą ir savo auklėjimą palaikyti reikiamoje aukštumoje geros spaudos ir knygų skaitymu, tai jau bus neišvengiamas smukimo atvejis. Dar, neduokdie, prie to prisidės dažnesnis užeidinėjimas smuklėna, — čia gali pražūti didelės vertės asmuo. Alkoholis visada yra buvęs populiarus būdas dvasios žaizdoms "gydyti," skausmams "malšinti", bet kiek per tai žuvo geriausių talentų, o ir paprastų gerų žmonių?!

Įžaidimas mokytoju

Vasario 16 Gimnazijai remti Illinojaus Mokytojų Sąjungos skyrius yra nemažai pasidarbavęs, o netektų abejoti, kad tos gimnazijos mokinių išlaikymo rateliuose bus turbūt visi mokytojai dalyviai. Kai dabar siaura šalpos organizacija, tik labai paviršutiniškus motyvus teturėdama, pasižoksta kenkti tai gimnazijai, lengvopėdiškai nusitardama sustabdyti persiuntimą pinigų, kiekvienas sąmoningai veiklus mokytojas turi pasijusti įžeistas.

Ką dabar galėtų mokytojai daryti? a) Galėtų betarpiu raštu susisiekti su Vasario 16 Gimnazija, išsiaiškinant esamą padėtį ir patiriant ateities perspektyvas. b) Rašyti per MŪSŲ MOKYKLĄ laiškus, sveikinant direktorių Antaną Giedraitį, gimnazijos mokytojus ir mokinius, teikiant jiems paskatinimo ir duodant geresnių vilčių. c) Labiau įsijungiant į tos gimnazijos šelpimo ir remimo darbą visomis galimomis visuomenės ir spaudos darbo progomis.

Pabrėžtina atskirai, kad ypač spaudoje dabar mokytojai turi nepraleistina progą pasisakyti. MŪSŲ MOKYKLA yra pasiruošusi teikti visą pagalbą, kokia jos ribose yra galima: atsakyti į pasiteiravimus, persiusti Vasario 16 Gimnazijai laiškus, patarpininkauti paskelbti spaudoje reikalingus atsiliepimus ir pastabas. Mokytojai dabar turi parodyti deramo kovingumo spaudoje ir savo visuomeninėje veikloje; tos pastangos turėtų sumažinti žalingas klaidas tautinės kultūros kėlimo darbe ir sukelti daugiau ryžtingumo tesėti varomąjį savo darbą ir įvykdyti pasiimtuosius uždavinius ir tikslus.

Čikagos Aukštesnioji Mokykla

Mokyt. HARRY TOMARAS,
B.A., M.A.

Reikalavimai ir programa mokiniams nesiruošiantiems stoti College'an

Paskutiniame mūsų straipsnyje mes kalbėjome apie mokinius, norinčius stoti į College'ą. Mes peržvelgėme reikalavimus, esamus stojant College'an, po High School baigimo ir nusakėme programą, taikomą tiems reikalavimams patenkinti. Šiandien bus imama dėmesin tie mokiniai, kurie nesiruošia stoti į College'ą.

College'o kryptimi einą mokiniai JAV bendrai imant, sudaro mokinių skaičiuje daugumą. Nesiruošią stoti į College'ą mokiniai sudaro mažumą.

Iki pat pabaigos pirmųjų dvejų College'o mokslo metų, dėliai labai neaukštų mokslo mokesčių, pradendantiesiems studentams (Junior College) bent Čikagoje, pasirinkimo, apsisprendimo dalykas nesti rimtai paveikiamas reikalingų lėšų stokos. Nei pasirinkimas patogaus laiko jau nebėra kliū-

tis, kadangi vakarinių paskaitų ar šeštadienio paskaitų yra pakankamai apsieiai ir įvairių uose).

Imant tikrovę, palinkimas ir sugebėjimas dažniau negu kas kita, jei jau ne interesavimasis ir patyrimas, bus lemias veiksnys, kuris nuveda mokinius tuo ar tuo keliu — nustatytų profesijų sritin ar smulkių specialybių sritin. (Ištikrųjų, antrieji College'o metai, bent jau Čikagą imant, lėšų reikalas teikia sukomplikuotą vaizdą; vis dėlto, pasiruošusių ir vertingų mokinių atveju taip pat ir šis sunkumas gali būti išspręstas, naudojant stipendijų ir paskolų galimumus privačiuose Čikagos ketverių metų College'uose.)

Kuri programos pobūdį pasirenka mokinys nenorįs eiti į College'ą? Iš tikrųjų, jis ir jo College'o kryptimi pasinašinęs brolis turi tenkinti tuos pat bendruosius reikalavimus ir imti tą pačią bendrąją programą, imdami mokyklos baigimo laipsnį (graduation from the school). Skirtumas glūdi pasinaudojime lengvatų "tesiniuose" (sequences), t. y., tvarkingas ėjimas pirmyn kurio dalyko srityje per 2-jų ar 3-jų me-

(Tęsinys 5-1100 pusl.)

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio angliu lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitai laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina — \$14.00. Žodynas Jums bus išsiustas, jei pasišūsite \$14.00 čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

Naujienos

1739 S. HALSTED ST.

CHICAGO 8, ILLINOIS

TALKOS LEIDINIAI PALIKS PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATŪROJE

1. Igno šeinius RAUDONASIS TVANAS, sukėles sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje, mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus užlieta raudonojo tvano. Stepo Zobarsko įvadas apie autorių. 327 pusl. Kaina \$3.50.
2. Juozo Paukštelio KAIMYNAI, premijuotas romanas yra vienas iš gražiausių naujosios lietuvių literatūros veikalų, vaizduojas laisvos Lietuvos jaunuolių meilės dramą. 4 spalvų viršelės. 239 pusl. Kaina \$2.50.

Abi knygas užsisakant kartu pas leidyklos įgaliotinį — tik \$5. TALKOS Įgaliotinio adresas:

Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, New York

Patys skaitykite ir kitiems dovanokite!

NAUJIENOSE galima užsisakyti

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ

Argentinoje gyvena didokas lietuvių skaičius. Pastaraisiais metais tą kraštą pasiekė dar keli šimtai lietuvių. Amerikiečiai ten turi giminių, draugų ir pažįstamų. Norintieji sekti visuomeninį Argentinos lietuvių gyvenimą yra kviečiami užsisakyti geriausią Pietų Amerikos lietuvių laikraštį — ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ. Metinė jo prenumerata yra tikrai \$3.00. Laikraštį gausite jei pasišūsite \$3.00 Money Orderį arba čekį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.

Chicago 8, Ill.

BENDRUOMENINIS Kanados Lietuvių SAVAITRAŠTIS

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,

išeinas 8-10 puslapių, duoda daugiausia žinių apie Kanados lietuvių gyvenimą ir jo sąlygas. Daug rašo apie visame pasauly esančius lietuvius ir okupuotos Lietuvos būseną.

1952 metais "NL" duoda plačią studiją apie Lietuvos sienas ir studiją apie Lietuvos žemės ūkį, paremtą naujaisiomis žiniomis iš Lietuvos.

PRENUMERATA: metams \$5.50. ADRESAS: "Nepr. Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

ATSTOVAS CHICAGOJE: Mr. J. Janulaitis, 3645 So. Emerald Avenue, Chicago, Ill.

(Tęsinys iš 4-to psl.)

tų laikotarpi, ir pasinaudojime "pasirinkimų" (electives), t. y. dalykai, kuriuos mokinys gali pasirinkti savo laisva valia. Ne Technikos Kurso santvarkos ir Technikos Kurso santvarkos skirtumai reiškia tik tiek, kad pastarajame darbai (shop work) ir matematika yra *privalomi*, tuo tarpu Ne Technikos Kurse jie gali būti pasiimami paties mokinio. Technikos Kurse mokinys taip pat *privalo* imti 2-jų metų mechanikos braižybą; ne Technikos Kurse jis *privalo* imti vienerius metus muziką ir vienerius metus piešimą ("major" yra mokomasis dalykas sudaręs kiekvieną pusmetį ar semestrą vieną pilną vieneta mokslu baigimo darbe ir vadinasi "vienas kreditas". "Minor" yra mokomasis dalykas, teikias "pusę kredito", o gimnastika teduoda "1/4 kredito").

Mokslo baigimo reikalavimai visiems, be mokinių stojančių į Technikos Kursą yra šie:

- 1) Treji metai anglų kalbos 6 majors (kreditai).
- 2) Vieneri metai General Science 2 majors (kreditai).
- 3) Vieneri metai JAV istorijos 2 majors (kreditai).
- 4) Vieneri metai Civics 2 majors (kreditai).
- 5) Vieneri metai Muzikos ir vieneri metai piešimo 2 majors (kreditai).
- 6) Ketveri metai kūno kultūros (berniukams gali atstoti R.O.T.C.) 2 majors (kreditai).
- 7) Tęsiniai čia paduotų dalykų
a) Du trejų metų tęsiniai (vieneri turi būti anglų kalbos) ir du dvejų metų tęsiniai, arba
b) Trys trejų metų tęsiniai (vieneri metai turi būti anglų kalbos) ir pasirenkamieji dalykai (electives), kad iš viso būtų 36 major kreditai.

Mokslo baigimo reikalavimai berniukams Technikos Kurso yra šie:

- 1) Treji metai anglų kalbos 6 majors (kreditai).
- 2) Vieneri metai General Science 2 majors (kreditai).
- 3) Vieneri metai JAV istorijos 2 majors (kreditai).
- 4) Vieneri metai Civics 2 majors (kreditai).
- 5) Dveji metai mechan. braižybos 2 majors (kreditai).
- 6) Ketveri metai kūno kultūros (gali būti pakeista R.O.T.C.) 2 majors (kreditai).
- 8) Tęsiniai čia paduotų dalykų
a) Du trejų metų tęsiniai (du turi būti anglų kalbos ir darbai) ir du dvejų metų tęsiniai (vieneri turi būti matematika) arba
b) Trys trejų metų tęsiniai (kurie turi būti anglų klb., darbai ir matematika). Pasiren-

kamieji dalykai (electives), kad iš viso būtų 36 kreditai. (Bus daugiau)

Mato Kriškiūno švietimo Tarybos pirm. paskaita apie atkursimos Lietuvos švietimą

Prieš kurį laiką mūsų buvo paskelbta, lyg ši M. Kriškiūno paskaita būtų buvęs jau įvykęs dalykas ir mūsų buvo pagaidauta jos teksto spaudoje. Vėliau paaiškėjo, jog ta paskaita buvo tik ruošiamą, ir penktadienio "NAUJIENOSE" (sausio 15 d.) buvo tiksliai pranešta, jog M. Kriškiūno paskaita švietimo reikalų tema įvyks Matematikų Fizikų Draugijos narių susirinkime š. m. sausio 24 dieną šv. Kryžiaus parapijos mokykloje.

Negali būti klausimo, kad mokytojams turėtų ši paskaita rūpėti ir jie privalėtų ją išklausyti.

NAUJOS KNYGOS ŠEIMOMS

1. *Tautinis auklėjimas šeimoje*, mok. V. Čižiūno veikalas Čikagos lietuviškų knygų pardavimo vietų (bent iki sausio 17 d.) nėra pasiekęs, bet galima tikėtis, kad sekandčiame MŪSŲ MOKYKLOS numeryje jau bus galima kas daugiau apie tą knygą pasakyti.

2. *Lietuvių kalbos gramatika*, JAV Lietuvių Bendruomenės Čikagos Apygardos Valdybos leidinys, yra būtina knygelė kasdienei vartosenai praktikos reikalams kiekvienoje šeimoje. Kiekvienu atveju, kada būtų lietuvių kalbos kirčiavimo sunkumų (mūsų kalbos kirčiavimas yra turtingas, platus ir gana painus) šis vadovėlis visada bus gera pagalba.

3. *Būkite sveiki*, Dr. Stepono Biežio, nuoširdaus patrioto ir didelio lietuvių visuomenės veikėjo, grakštaus ir giliai prasingo linkėjimo pavidale knygelė apie žmogaus sveikatingumo priežiūrą. Autoriaus leidinys, kreiptis. — Dr. Steponas Biežis, 3241 West 66th Pl., Chicago 29, Illinois.

Seni ir pátyre bizneriai sako, kad NAUJIENOSE išsaudinti skelbimai duoda geriausių rezultatų.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI
GYDUOLĖS

ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių jiems išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

VADOVAS I SVEIKATA

Ti geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga

BŪKITE SVEIKI,

kurį parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo būti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaira tikrai 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS, 3241 W. 66th Place, Chicago 29, Ill.

Telefonas: REPUBLIC 7-7868

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS IRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

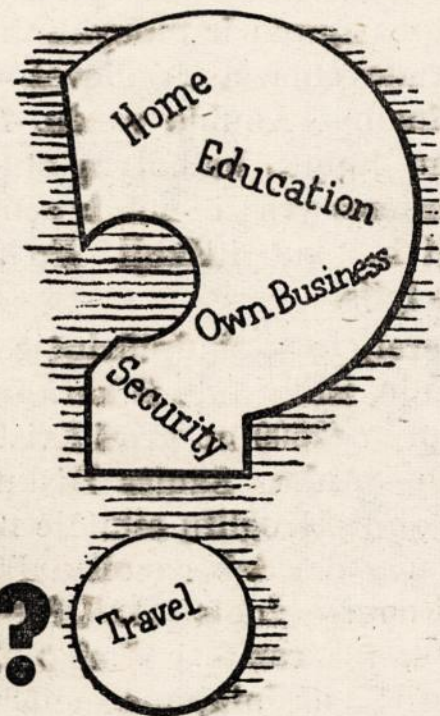
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

WHAT'S YOUR SAVINGS PURPOSE?

Mūsų klientai patyrė, kad apdraustos santaupos pas mus yra naudingos telkimui fondų įvairiems jų ateities reikalams. Galite pradėti parankiausia jūm suma, taupyti kada ir kiek norite. Tamstų santaupos apdraustos iki \$10,000 ir neša gera nuošimtį.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 S. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAYmarket 1-2028

Valandos: pirmadi., antradi. ir penktadi. nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniai nuo 9 ryto iki 8 vak. Trečiadieniai uždaryta. Šeštadieniai nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jūms polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Lietuvių Auditorija

3133 So. Halsted Street

Telef.: Victory 2-6172

KETURIOS DIDELĖS SALĖS IŠNUOMOJAMOS VESTUVĖMS IR POBŪVIAMS SU MAISTU AR BE MAISTO

Susirinkimams ir konferencijoms salės veltui

Kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį grojant B. Pakšto orkestrui
ŠOKIAI
Pradžiai 8 valandą vak.
Sekmadieniai šokiai 7:30 val.
lėjimas neapmokamas

ANUBIS AR ANUPIBIS?

Šių eilučių autorė turėjo laimės aštuntajame 1953 m. "Aidų" numerį perskaityti gilių ir eiliuotą Jurgio Blekaičio kūrinį "Tempo alla Marcia". Šios eilės paliko man tikrai neišdildomą įspūdį savo metafizinėmis bei kosmogoninėmis problemomis. Ir kaip džiugu, kad poetas, po penktojo posmo ištaręs lemtingąjį "Gana", apdovanoja besigėrintį skaitytoją dar dviem prasmingais posmais! Tačiau man, kaip egiptologei ir senobinių kalbų tyrinėtojai, kai kurios vietos pasirodė kiek tobulintinos. Teatleidžia man gerb. poetas, jei drįsiu savo kukliomis sugestijomis su juo ir su skaitytoju pasidalinti.

Kalbėdamas apie taurųjį šunį, kuris atsaliutuoja uodega ištikimybę gyvenimui ir mirčiai, poetas mini Anubio vardą. Šio vardo panaudojimas, mano nuomone, nėra pakankamai pagrįstas ir tikslingas. Tiesa, populiariuose leidiniuose apie Egiptą ir mokykliniuose vadovėliuose šis dievašunis vadinamas Anubio vardu. Bet giliau Egipto kalbotyrą studijavusiems yra žinoma ir senesnioji bei autentiškesnė šio žodžio lytis.

Bareljefe — skulptūrinėje atlaūzoje, išlikusioje iš karaliaus Shepen (2500 m. prieš Kristų) laikų, "Auka Saulės Diskui", antroje ieroglifų eilutėje nuo viršaus, dar tebėra aiškiai išskaitomas žodis ANUPIBIS. Bareljefas randasi Kairo Muziejuje, dešiniajame sparne, eksponato Nr. 431. Ši atlaūza buvo atrasta prie Luxoro šventyklos tragiškojoje 1883 metų ekspedicijoje, kuriai vadovavo garsusis vokiečių mokslininkas Heinrich Schlemmer.

Tenesutapatina skaitytojas Heinricho Schlemmer su broliu Franz Xaver Schlemmer, kuris buvo Tuebingeno Universiteto kalbotyros privat-docentu. Šis privat-docentas mums lietuviams dar brangus ir tuo, jog parašė studijėlę apie Jurgį Zablockį, mirusį 1563 m. tame pat Tuebingene, kurios neišspausdintas rankraštis tebeguli Tuebingeno Universiteto archyvuose. (Ši studijėlė gal domintų didž. gerb. prof. Vaclovą Biržišką).

Taigi, grįžtant prie atlaūzos, tenka paminėti, kad ekspedicijoje be viršminėto Heinrich Schlemmer dar dalyvavo žinomas vadovas Abdulah ben Omar ir devynių metų arabų vaikelis, kurio vardas istorijoje, deja, paliko neužfiksuotas.

Kokiu būdu pirmą kartą archainė lytis ANUPIBIS pavirto ANUBIU?

Kaip skaitytojui gerai žinoma, maždaug 1360 m. prieš Kristų Egipte prasidėjo amarnų era. Šie puslaukiniai, spėjama atklydę iš taip vadinamosios Skitijos (pietų Rusijos sritis tarp dabartinės Alupkos ir Kremencūgo), neperdaug brangindami subtilią ir precizuotą egiptiečių kalbą, ėmė ją pras-

tinti (Lietuvių kalboje panašiai sutrumpėjo senobinė "norētumbine" lytis į "norētume"). Taip ir ankstyvesnioji ANUPIBIO lytis nutrūpėdama suvulgarėjo ir pavirto ANUBIU. Pagal padavimus, išskaptuotus sienoje Tutmozio III-jo kape ir išpieštus ant paties sarkofago, supykęs Anupibis sulaukė Nilo potvynius. Kilo didelės sausros, prasidėjo badas ir smarkiai smuko tuolaikinė modernioji Egipto poezija. Žinomas šventraščio tyrinėtojas Jean Pierre Batreau savo traktate "L'influence des sept vaches maigres sur l'inondation du fleuve Nil" (Journal Metaphysique, Paris 1923) šį įvykį riša su badmečio metais, kurie simbolizuoja šventraštyje septyniomis liesom karvėm.

1891 metais netoli Memfio Sir Arthur Thomas Mitchum rado priešamarninės eros papirusą su šia įsidėmėtina klasiškąja strofa:

"Ateik, vos spėjamas Anupibi! Ateik, švelni galybe! Šaukiuos tavęs, Anupibi, Ateik, neišnyk!"

Galima būtų suabejoti pirmosios eilutės Anupibio autentiškumu, nes papiruso viršus kiek nublukęs, bet antrasis šio žodžio pakartojimas verčiamus sutikti su žinomųjų egiptologų pagrįstais teigimais. Šį šauksmą, pagal prof. Karl Martin von Ludwigshoffen (žiūr. Aegyptische Musik als Spiegel der Kulturgeschichte, siebente, durchgesehene Auflage besorgt von Ernst A. Fochhammer, Leipzig 1927, skyrius "Anupibische Gesaenge") vartodavo nulytinti šventyklų sargai, prašydami dievašunio Anupibio gražinti jiems prarastas vertybes.

Reziumuodama savo trumpus ekskursus į Egipto praeitį, norėčiau prašyti poetą gražinti savojon kūrybon senobinę Anupibio lytį mokslo vardan. Tik pasiklausykime — ar nekambėtų toji pati strofa žymiai imponantiškiau:

"Bičiuli, Anupibi — Eikš!"

Ta pačia proga norėtusi pasidalinti keliomis mintimis apie dvieilį — vertimą iš "actekų, ar keltų, ar pūnų" kalbų, cituojamą tame pat poezijos kūrinyje. Manding, poetas gerokai kuklauja, nuslėpdamas savo kalbų žinojimą ir aiškiai skaitytojui nenurodydamas iš kurios, būtent, kalbos šis vertimas padarytas. Tenka atskleisti poetui ir man nežinomą paslaptį. Šis dvieilis išverstas iš actekų kalbos.

Deja, tektų ir čia vieną žodį patikslinti. Toji, vilnionių kojinių gurgėlimą užpūtusi ir nelauktai iškritusi saga (kiek suprantu, poezijai nesvarbu, iš kurios apdaro dalies ši saga iškrito), prašneka šitaip:

"Marinamas, vadinamas Vadinamas marinas."

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 23, 1954

Paskutinis žodis "Marinas" pagal originalą turėtų būti "Submarinas", nes actekų povandeniniai laivai pasiekdavo Švediją jau VI-ame amžiuje prieš Kristų. Dr. Gunnar Ekström savo knygos "Vikingarnas sjöfart i 6-e arhundradet före Kristus", Landskrona, 1933, I-me tome, kalbėdamas apie vikingų ir actekų prekybinius santykius, per 53 puslapius įrodo, kad žodis "Submarinas" yra aiškiai actekinės kilmės ir anglai jį tėra pasisavinę. Stockholmo Karališkajame Muziejuje galima net pamatyti tojo actekinio povandeninio laivo brėžinį.

Vilnonės kojinių galėjo, žinoma, gurgėti ir pūnų kalba, nes jau Caius Maximus Sicilius savo veikale "De rerum Punicorum" pasakoja, kad pūnai iš tikrųjų dėvėję vilnones kojines, kurios dažniausiai būdavę baltos, palenkiamos virš blauzdos, suveržiamos virvute ir pamargintos tautiniais pūniškais raštais.

—o—
Teko nugirsti, jog šis Jurgio Blekaičio kūrinys sukėlė nemažą susidomėjimą ir kitų sričių mokslininkų tarpe. Šit, žinomas biologijos profesorius Stanislovas Balčius pavasariname semestre Arlington College, Mass., ruošiasi paskirti net atskirą kursą tūlų, jį sudominusių problemų nagrinėti-

mui. Šis kursas paliestų apvaisintojus, apvaisinamuosius ir pačius apvaisinimus, kaip antai: mistinius žiedus, žvilgsnius, pragaro dulkelės ir kt. Jo priežiūroje archeologijos studentas Jonas Povilaitis, šiuo metu specializuojasis kaip graborius, jau įpusėjo mokslinį darbą "Antkapijai Negimusiams".

Laivininkystės specialistas inžinierius Klemensas Jurickis, dalyvavęs šventosios uosto planavime, rašo išsamų straipsnį angliškam žurnalui "Civilization". Po trumpos įžangos apie persikėlimą Stikso upe į Hadesą, inž. Jurickis plačiai gvildena praplaukimo galimybes pro rožinius vartus: eldijomis, nimfų laivais, krištolinėm valtim, luoteliais ir, eventualiai, baidarėmis.

Žinomas suomių astronomas Carl Lemmingkainen, didelis lietuvių tautos bičiulis, ketina parašyti kiek platesnę studiją apie varganą žvaigždę, nuo kurios poetas yra nukritęs. Šioje studijoje bus suteiktos tikslios žinios apie tosios žvaigždės sukimąsi ir metamorfozes, kintant tarpkonsteliacinei padėčiai.

Du jauni skulptoriai, kurie kukliai prašė spaudoje jų pavardžių neskelbti, metė gerai apmokamus darbus plieno fabrikuose ir jau baigia lipdyti Neišbaigiamąją.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
STASY DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127

Prityręs mechanikas, turįs moderniausių įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad daugiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

SHULMISTRAS & Co.
INSURANCE

Property Management
Mortgage
Sales Loans
Notary Public
Investment
Counselors

REAL ESTATE

4004 S. ARCHER AVE.
CHICAGO 32, ILL.

LAFayette 3-6300

Member of
ARCHER
CURRENCY
EXCHANGE
Checks Cashied
Money Orders
Utility Bills Accepted

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

DISTRICT
SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

Lietuvių Darbininkų Draugijos Konkurso reikalai

“Naujienose”, “Keleivyje”, “Nepriklausomaj Lietuvoj” ir “Darbe” jau buvo paskelbta, kad Lietuvių Darbininkų Draugija (LDD) ruošiasi organizacijos ir “Darbo” žurnalo vajui praveisti ir skelbia konkursą straipsniams, agituojantiems už šią organizaciją. Konkurso taisyklės buvo nurodytos, tad čia jų nekartosime. Bet dabar vajaus komisija gauna nusiskundimų, kad konkursui buvo paskirtas pertrumpas laikas (iki vasario 1 d.), ir kai kurie LDD bičiuliai, apsisprendę dalyvauti konkurse, reikalauja pratęsti laiką.

Vajaus komisija nutarė jų reikalavimą patenkinti. Taigi šiuo pranešame, kad konkurso laikas pratęsiamas iki šių metų kovo 1 d. Visi iki tam laikui prisiųsti straipsniai bus rūpestingai apsvarstyti ir trys geriausiai bus premijuojami (vienas \$15, du po \$5), bet ir nepremijuoti straipsniai, kurie, komisijos nuomone, atitinka konkurso taisykles, bus talpinami “Darbe” arba ir kitoj, LDD draugiškoj spaudoj. Konkursui taikomus straipsnius prašome siųsti adresu: LDD Vajaus Komisija, 636 East Broadway, So. Boston 27, Mass.

Šia proga dar primename, kad straipsnių rašytojai ne tiek kreiptų dėmesio į gramatikos smulkmenas, kiek į minčių ryškumą ir nušvietimą reikalo priklausti LDD, ir jos leidžiamo “Darbo” vaidmenį mūsų visuomenėje.

Vajaus Komisija:
V. Sirutavičius,
J. Sonda,
J. V. Stilsonas.

LSS NARIŲ ŽINIAI

LSS Centro Komitetas skelbia visiems LSS nariams, kad šiais metais laike SLA suvažiavimo, kuris bus Wilkes - Barre, Pa., 1954 m. birželio 27 d., LSS turės konferenciją — pasitarimą su saviškiais. Kur ir kada toji konferencija įvyks, LSS Centro Komitetas praneš vėliau.

LSS Centro Komitetas skelbia, kad rugsėjo (Sept.) 4 ir 5 dienomis įvyks eilinis dvimetinis LSS suvažiavimas Brooklyne (N. Y.). LSS Centro Komitetas prašo visas mūsų kuopas ir pavienius narius, kad prie LSS suvažiavimo ruošūsi iš anksto. Taip pat LSS Centro Komitetas ragina užsieny gyvenančius mūsų idėjos draugus lietuvius pagalbėti apie mūsų čia Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos suvažiavimą — nepatingėti sumanymų ir patarimų mums prisiųsti. Jeigu kas išgalės — ir pinigų atsiųsti.

LSS Centro Komiteto Prezidiumas

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JANUARY 23, 1954

— Alfred Rosmer atsiminimų knygoje “Maskva Lenino valdžioje” ((Moscou sous Lenine) pateikia įdomių faktų iš rusų revoliucijos ir porevoliucinio laikotarpio. Savo knygoje išskeldamas Lenino ir Trockio didelius organizacinius sugebėjimus, Staliną vadina revoliucijos išdaviku ir “blogio genijumi.” Ypač įdomūs yra jo pateikti Sovietų Sąjungos saugumo (slaptosios policijos) išsivystymas ir metodai.

Vasario 21 dieną
“NAUJIENŲ”
jubiliejinis koncertas
SOKOLŲ SALĖJE
2337 So. Kedzie Ave.
Dainuos Anna Kaskas

NOW AT SOLTIS NEW G-E REFRIGERATOR WITH REVOLVING SHELVES

PUTS ALL
FOOD
AT YOUR
FINGERTIPS!

PLUS
ALL THESE NEW FEATURES!

- ★ fold away bottle racks
- ★ ice cream rack—juice can dispenser
- ★ adjustable door shelves
- ★ mini-cube ice trays

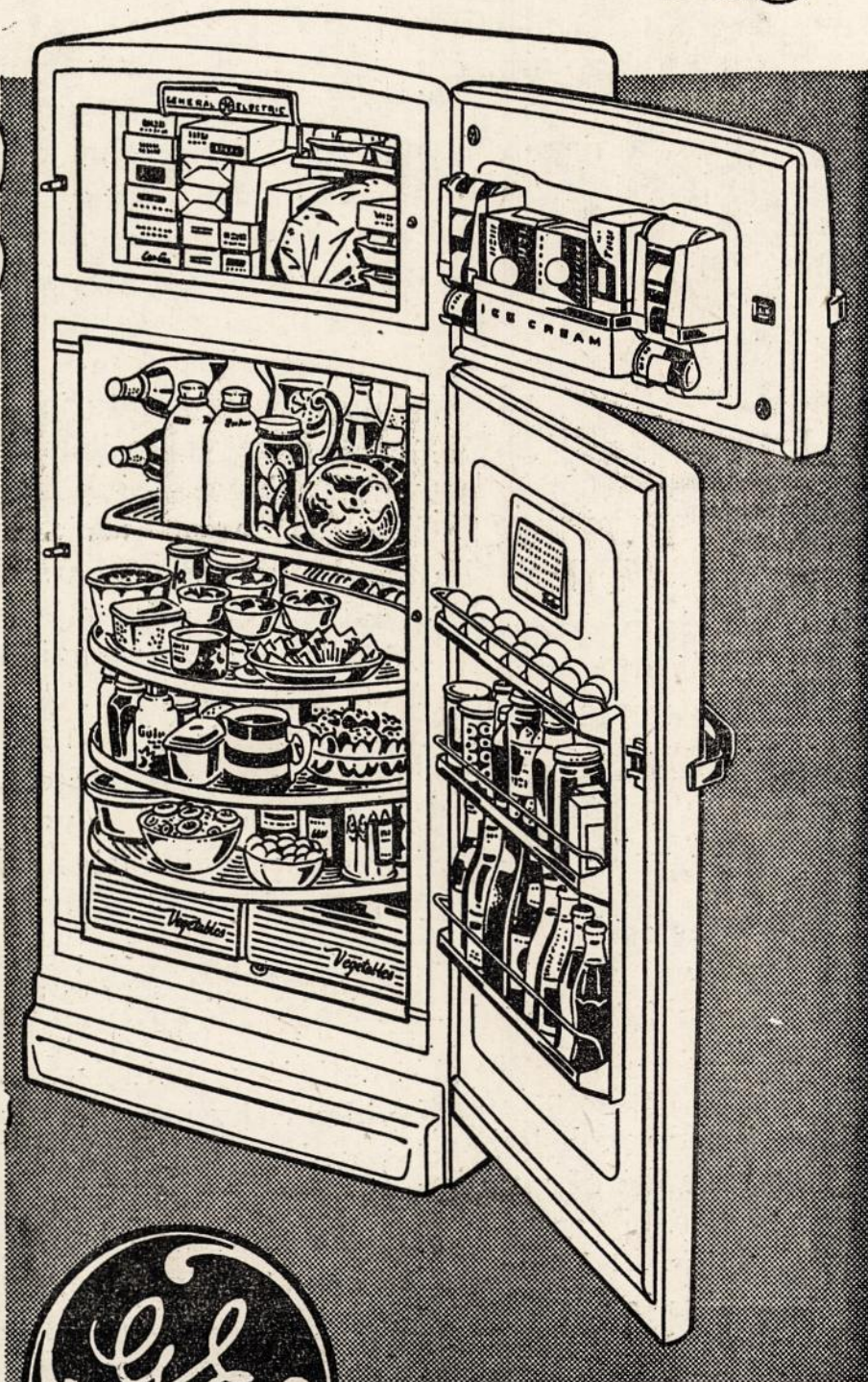
EASY TERMS

After Small Down Payment

Two separate appliances
in One cabinet!

A big automatic defrosting refrigerator . . .
and a true zero-degree freezer that holds up
to 89 packages of frozen foods!

MODEL LH-121L 12.1 CUBIC FEET

REFRIGERATOR-FREEZER COMBINATION

SEE IT TODAY!—LIBERAL TRADE-IN ALLOWANCE

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st St. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

ŠALIN AŠAROS NUO LIETUVIŠKO VEIDO!

Anais laikais lietuviški aitvarai buvo labai budrūs — jie niekšiškus darbus baigdavo iki vidurnakčio ir dar prieš pirmą gaidžiagystę jau būdavo namie — pragaro dugne tūnodavo. Tokios tai ėjo apie juos pasakos iš lūpų į lūpas perduodamos.

Ir iš aitvaro mokykimės budrumo

Šiandien mes iš tų pasakų galime nusijuokti, o vienok jos mus budrumo moko, — jos pirštu prikišamai rodo reikalingą kiekvieną darbą laiku baigti, bedirbant neužsižlopsoti, kad neprisieiti, iki pusiaukelio darsivarius, į namus tuščiomis grįžti.

Nelyginant, kaip anam pasakos aitvarui akmenį trobos dydžio sugriovimui bažnyčios nešant, dėl taiko neapskaičiavimo, gaidžiui pragydus, prisiėjo jį nelaiuku ir nevietoj išmesti, taip ne vienam mūsų sveikata iš po akių nelaiuku išslenka, nes mes per dažnai aliarmuojančių ženklų, besiantinantį sveikatai pavojų išpėjančių, nepaisome. Laiku prasto ipročio nemesdami, nepakankamai budrūs būdami, mes tik išpūzdrijusiais kelmais virtę pradedam pagalbos dairytis — sava sveikata rūpintis. O tada kad ir kažin kokias pastangas dėtum, visvien liūdnas galas čia pat — pūzdrią kiekvienas piemengalis lengvai paspiria ir sutrupina.

Tavais pinigais pirktą virvę nenaudėlis ant tavo kaklo neria

— O kokiais gi čia varpais mums nelaimę praneša, apsisaugoti ragina? — teirautis nesusigaudas.

— Negi glušas esi, ar ką, kad nežinai, jog tavo, rūkoriau, išpenėti cigarečių fabrikantai — milijonieriai nepaklausė gydytojų patarimo, neparėmė cigarečių žalos tyrimo mokslo įstai-gose. Jie pasisamdė už tavų žaliukų jiems sukištą gerą pluoštą garsiakalbius — jiems ištikimus gydytojus ir pradėjo patys savose patalpose cigarečių dūmų žalą "tirti". Tu manai jie tau iš meilės taip daro? — anaipol, — juos prirėmė prie sienos sąžiningi gydytojai nuogą teisybę apie cigarečių dūmų žalą žmonėms pranešdami.

Kur tau piniguočius pasiduos! Kur jis tau virvę nuo tavo kaklo nuims! — Jis, kaip senovės baudžiauninkų kankintojas dvarponis, kaip šių dienų vergų prispaudėjas kapitalistas savas pozicijas visomis keturiomis gina. Pinigais jis pertekęs — ganėtinai, tu rūkoriau, jam kišenės jų prikimsai. Na ir švaistos jis jais. Neilgai reikės laukti ir nesorientuojantieji galės skaityti, girdėti ir matyti "moksliškų įrodymus", būk vis dar nieko tikro, jog cigarečių tau duobę kasa.

Šviesus žmogus šviesą regi

Laimei, laikas atsisuko išnaudotojo nenaudai — kad ir kaip pinigotas mūsų sveika-

tos ėdikas draskysis, jis turės pasiduoti, nes žmonės juk ne-likis visam laikui akli. Jau per-eitą mėnesį cigarečių pardavi-mas 5% krito — rūką žmonės mažiau rūko ar ir visai rūkyti meta apie cigarečių dūmų žalą bent viena ausim nugirdę.

Net ir gydytojai — ir tie ap-sigalvoja — štai jau kuris lai-kas kaip susyk rūkyti metė toks šaunus vyras lietuvis Dr. Dominikas Giedraitis, dirbęs Cook apskrities ligoninėj. O jis per penkiolika metų kas dvi-dešimt minučių cigaretę trau-kė, net ligonių apžiūrėjimas trukdėsi.

O dabar jo ir pažinti negali — kur tik jį sutinki, jis neatsi-džiaugia gera savijauta: — "Pir-miau negalėjau visų ligonių kaip reikiant apžiūrėti — sako jis — vis užtraukti dūmo lau-kan bėgdavau. O į pavakarį — net negirdėdavau, ką man li-gonis pasakodavo — taip iš-vargdavau. Dar ir nedavalgy-mas prisidėjo — jokio apetito neturėjau — ką burnon būda-vo įdedi, vis lyg šieną atsiduo-davo. O dabar visai kas kita — ištisą dieną dirbęs, visą naktį su ligoniais praleidęs ir visos sekantios dienos visą darbą nepailsdamas galiu atlikti. Vi-sur buvojau, daugelyje ligoni-nių dirbau, kai kurias pats ve-džiau, bet tokio įtempimo nie-kur nebuvo — juk čia pačiose jėgose amerikoniai rūkoriai mėlynuoja iš nuovargio, o man dabar net ir šypsnyš susideda lūpose, o apie pajudavimą veido nė kalbos..." klosto žva-lus žemaitis, visų mėgijamas, li-gonių mylimas ir dovanomis apkraunamas bei pasisvečiuoti pas pagydytą ligonį kviečia-mas gabus lietuvis gydytojas.

Lenkas per vėlai praregėjo — lietuviui su juo nepakeliui

Minėtas lietuvis gydytojas, vidaus skyriun dirbti atėjęs, tarp kitų 30 ligonių rado ketu-rius plaučių vėžiu sergančius, visus pavėluotai atvykusius, dabar tik Roentgeno spindu-liais gydomus. Vienas jų prie-jo užgeso, ir štai — ši sekma-dienį krauju plūstas kitas ci-garečių baigiamas atvyko.

Ir šito, 47 metų mėlynakio, čia gimusio lenko šoferio, tik prieš pusterčių metų vedusio, negirtuoklio istorija tokia pati, kaip ir visų rūkorių plaučių vė-žiu susirgusių.

Jis pusanthro cigarečių poke-lio dienoj per paskutinius 30 metų rūkęs, visad sveikas bu-vēs, sveikus tėvus iš Dancigo turėjęs, sunegalavo lapkričio vidury pereitais metais. Tarėsi "Chest Cold" turis, pirkė iš vai-stinės "Quinine pills" — juk visi tamsuoliai taip daro auto-buse reklamos žaliai juodom-raidėm išgrazintos pasiskaite.

Nieko nepadėjus, po dviejų savaičių, jis kreipėsi pas uni-jos daktarą. Šis plaučių nuot-rauką padaręs, "pneumoniją, pleuritą, užkimštą bronchą" įtarė, kasdien penicillinu ir ta-bletėms gydė per vienuolika

dienų. Negerėjant, vėl plaučių nuotrauką pakartojė ir nusiuntė į Mercy Hospital. Ten už 128 dolerius tą pačią dieną gavo raštelį vykti į Illinois Research Tumor Clinic. Čia pradėjo švi-tinti kairę krūtinės pusę Roent-geno spinduliais. Po keturių seansų, lovoj gulėdamas, su sa-vo jauna žmona bešnekučiuo-damas, papliupo krauju kosyti. Pagal ligonį, net "6 pints" iš-kosėjęs, jis buvo atgabentas į Cook apskrities ligoninę ir pa-tekė į minėto sąžiningo lietu-vio gydytojo rankas.

Tai va tokį popierio baltu-mo, prie pat mirties slenksčio rūkorių lietuvis gydytojas slau-gė-gydė visą naktį.

Sekantį rytą kraujavimas iš vėžio išgraužtu plaučių buvo sustojęs, keliais litrais kraujo lenkas nuo tikros mirties buvo išgelbėtas ir šypsojos.

Vėžio vaikai po rūkoriaus odą ropinėja

Gydytojas vargo, savo pasie-kė, bet ar ilgam?... Iš tolo ma-tėsi lenko kairiam kaklo šone žąsies kiaušinio dydžio vėžio vaikas beguljis. Dar kiti vėžio vaikeliūkščiai buvo pračiuo-piami pilvo ir nugaros odoj — jie buvo dar tik iki vyšnios uo-gos dydžio išsikeroję. Toliau tirdamas ligonį, jau ir be plau-čių nuotraukos galėjai nustaty-ti toli toli pažengusį kairioje plaučių pusėje ligos procesą.

Tai kas kad tik rūkyti metęs lietuvis gydytojas išgelbėjo len-ką rūkorių iš tikros mirties, kad jau vis vien jam galas ne-toli, nes cigarečių sukeltas plaučių vėžys jau spėjo savo vaikus po visą lenko kūną pa-leist pasižmonėt.

Šiandieninė medicina yra be-jėgė prieš taip išsikerojusią pabaisą. Visi medicinos žmo-nės pripažįsta, kad su ja rei-kia kovoti dar jei neprasidėjus — nereikia jos vilioti cigarečių dūmias į savo plaučius.

Niekas tam mėlynakiui, ma-lonių bruožų lenkui prieš tris-dešimt metų nepasakė, kad ci-garečių jį, 47 metų sulaukusį, pačiam pajėgume vyrą į nie-kus pavers. O gal jis būtų pa-klausęs, kaip mūsiškis gydyto-jas, kad padarė, ir tokio žiaur-aus galo, ir dar, gali sakyti, medaus laikotarpiui tik pasi-baigus, būtų nesulaukęs.

O ką tu, lietuviškas rūkoriau, mislini? — tavi plaučiai, kaip ir lenko, iš tokių pat celių su-daryti ir cigarečių dūmams ly-giai jautrūs. O vis tik mes no-rėtume su tavim susitikti lietu-viškam koncerte ar pamaldose, ten žodžiu persimesti, de-gančias problemas padisku-tuoti, savus didvyrius pagerbti, tik jau jokiū būdu ne ligoninės krematoriume...

O tai didžia dalim nuo tavęs pareina. Kad mes galėtume per televiziją parodyti visiems lietuviams tuos penkis dabar pa-latoj turimus plaučių vėžiu dėl cigarečių malonės sergančiuo-sius su jų istorijomis, nuotraukomis, vėžiavaikiais ir t.t. Tai tikrai bent dešimtadalis jau pirmą dieną susimastytų rim-tai apie reikalingą mesti rūkius, energingu lietuviu gydytoju pa-sekus.

Rūkoriaus krūtinėj — sidabriniai litai

Yra žmonių, kurių ir sidabri-niu varpu skambėdams, apie pavojų pranešdams, nuo savi-žudybės neišgelbėsi. Dar gal-voti nepaliovusiam skaitytojui patieksime čia mintis, dieną prieš lenko ligonio ligoninėn atgabenimą, pasakytas gydyto-jų konferencijoje, "Chest Cli-nic" auditorijoje, Cook apskrities ligoninėj. Vienas geriausių Chicagoj "Chest surgeon" Dr. Holmes kalbėjo apie apvalius, lyg sidabrinis litas, plaučiuose pakitimus. "Jei virš 50 metų žmogui šitoks pakitimas atsi-randa — sakė jis — būk tikras, kad tai bus vėžys 85 kartus iš šimto. Tik 15% tokių "sidabri-nių litų" esti uždegiminės kil-mės virš minėtam amžiuje. To-kie ligoniai, pasak jo, beveik visi be išimties esti smarkūs rūkoriai, rūkę jau per 30—35 metus. Visi jie turi būti ope-ruotini kuogreičiausiai..."

Kogi mes laukiam?

Rodos, kokio gi vandens į lie-tuviškus batus lietuviui reikėtų tokių autoritetų tokias kalbas girdint! Bet kur tau! Ne vienas lietuviškas rūkorius tariasi rū-kyti nemesias, dar palauksias; o gal, kol jis 30—40 metų su-lauksias, visi dalykai pasikei-sią: prieš vėžį vaistus daktar-ai išrasią, o gal dar milijonie-rių tyrimai parodys, kad tikrai daktarai meluoja. Sunku tikė-ti, mąsto jis, kad toks malonus cigarečių dūmas, tokius daly-kus plaučiuose išdarinėtų. Juk daug kas rūkė ir nesusirgo. Be to, kunigai su vyskupais rūko — juk jie jau turėtų išmanyti ir pavyzdį duoti. O gal aš ne-jautrus cigarečių dūmams bū-siu ir vėžiu nesirgsiu, o be to, gal tuo tarpu bus paskelbta, jog cigarečių yra gyvenimo elek-syras ir visos šnekos apie ta-bokos plaučiuose vėžio sukėli-mą pasirodys neįrodytu daly-ku — taip ir panašiai save daž-nas lietuvis rūkorius nurami-na ir vilioja vėžį pas save to-liau.

Taigi, tu neperkalbamas rū-koriau, tiešykis toliau; vėžį, ci-garečių padedamas, augink, su vėžio vaikais po sava oda, kaip anas lenkas, į ligoninę atvyk ir leisk gydytojui tavas mėlynas, dar jaunas ir gyventi trokštan-čias akis užmerkti.

Atbusk dar pirmiem gaidžiam nepragydas

O taip norėtusi, kad ne vie-na ašara lietuvišku skruostu dėl mūsų apsileidimo nenurie-dėtų! Kad lietuviškas atžaly-nas rūta derlioj vietoj žaliuo-tų. Kad lietuvis šviesiu keliu eidamas, jį ir kitiems rodytų, o ne šiukšlynuose besirausian-čius pamėgdžiotų.

Jei jau lietuviškų pasakų ne-labieji laiku grįžtą į savas bu-veines, tai tau, šviesus lietuvi, laiku į sveikatos vieškelį pa-sukti, jau senai senai laikas, nes pavojų skelbia pirmieji gaidžiai dvidešimt metų rūkiu-siam jau ne už kalnų!

TRUKŠMAS DĖL LIET. ENCIKLOPEDIJOS DAR NĖRA APTILĖS

Pasirodžius pirmajam lietuvių enciklopedijos tomui, iš visų pusių, taip sakant, pasigirdo malonių atsiliepimų. Ir net didelių abejojimų kupini žmonės, kurie negalėjo dar pasakyti, ar lietuvių enciklopedija tikrai reikalinga ar ne, pamatę ir pavartę josios pirmąjį tomą labai nudžiugo ir įsitikino, kad tų visų enciklopedijos priešinkų teigimai yra be jokio pagrindo ir nereikalingi. Bet štai "Laisvojo Lietuvos" No. 16(174), vadinamojo Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio savaitraštyje, pasireiškė J. Katilius su savo straipsniu: "Enciklopedinio biznio neskanumai". Ir šiame savo straipsnyje J. Katilius kimba prie visko. Pirmiausia jis sako, kad "Lietuvių Enciklopedijos leidėjai, kai sumanė tą darbą pradėti, nuo pat pirmos dienos jį pagrindė sufalsifikuotu patriotizmu."

Straipsnio autorius pats pasisako, kad kas nors enciklopedijos leidykloj pasijus esąs įžeistas jo žodžiais, tačiau jis savo tvirtinimus toliau skečia, sakydamas: "Vis tiek aš negaliu to viso sumanymo pavadinėti kitaip, kaip bizniu, nieku negeresniu už bet kokio lietuviško laikraščio leidimą, gal net daug blogesniu: laikraštį šiuo metu leisti yra daug sunkiau, negu enciklopediją leisti."

Matyt, straipsnio autorius savotiškai žiūri į bet koki kultūrinį darbą. Tiek enciklopedijos redaktoriams, tiek enciklopedijos leidėjams J. Katilius pasirošęs išplakti kailį. Jis toliau sako:

"Iš šalies žiūrint, tas visas L. E. biznis pasidarė neskanus, kai jis įvilktas į patriotizmo ir Lietuvos laisvinimo rūbą. Vyr. Redaktorius Lietuvių Enciklopedijos, nežiūrint kaip jis bebūtų mūsų gerbiamas — taip pat eina į kraštutinumus su visais agentais ir enciklopedijos platintojais."

Pakamantinėjęs enciklopedijos redaktorius, leidėjus, platintojus, straipsnio autorius tiesiogiai čiumpa enciklopedijos pirmąjį tomą. Jis sako:

"Paimkite jūs pirmąjį L. E. tomą ir pavartykite. Tik pavartykite ir pamatysite jo naudą patriotizmui. Ten rasite liuanistikos dalykų tik gal vieną penktadalį, o keturis penktadalius — pasenusių, blogai aptartų, su klaidomis nurašytų, nepilnų ir visai nereikalingų dalykų."

Kada straipsnio autorius sako, jog enciklopedijoje esą pasenusių, blogai aptartų, su klaidomis nurašytų, nepilnų ir visai nereikalingų dalykų, tad visa tai jis turėtų nurodyti pavyzdžiais. O kai tų pavyzdžių nenurodo, tad visi toki pasakymai tėra tik tušti žodžiai, nieku nepagrįsti.

Tik mažą trupinėlių tokių pavyzdžių jis duoda. Dėl mūsų abėcėlės pirmosios raidės J.

Katilius sako: "Pats pirmosios raidės A nusakymas yra neteisingas." O kaip turėtų būti tai nusakyta, jis nenurodo. Ir kai paimi kitomis kalbomis išleistas enciklopedijas, tad pamatai, kad ir tenai panašiai pasakyta. Pvz. vokiečių enciklopedijoje raidės A nusakymas visai trumpas, būtent: "Der erste Buchstabe des Alphabets". Viskas ten panašiai nusakoma, kaip lietuvių enciklopedijoje. Apie anglų chemiką Abelį J. Katilius sako, kad neteisingai esąs įrašytas jo vardas lietuvių enciklopedijoje. O koks jo vardas buvo — J. Katilius nepasako. Lietuvių enciklopedijoje jo vardas yra įrašytas Fridrichas Augustas, o amerikoniškoje enciklopedijoje (žr. The American Peoples Encyclopedija) šio chemiko vardas įrašytas "Sir Frederich Augustus, English chemist." Tad kokia čia klaida?

Šiek tiek turi tiesos J. Katilius dėl Aarų upės, sakydamas, kad josios ilgumas neteisingai nurodytas, bet nepasakė, koks iš tikrųjų josios ilgumas. Čia, galima sakyti, tėra tik korektūros klaida. Šitokia korektūros klaida nieko ypatinga neįskreipia. J. Katilius toliau sako:

"Jei gerai tuos puslapius palygintum su kitomis enciklopedijomis — tai, tur būt, plaukai atsistotų ant galvos dėl klaidų, kurias rastum Liet. Enciklopedijoje."

Dėl tų klaidų J. Katilius dar daugiau paberia savo žodžių, būtent:

"Beveik kas antras puslapis turi vis keletą gramatikos ar sintaksės klaidų. Ir visas tas darbas, kurs yra ne kas kita, kaip blogas perspausdinimas senosios enciklopedijos, pridant šiek tiek liuanistikos tremtiškų dalykų, šiandien vadinamas ginklu, kurs padės mums sulaužyti geležinę uždangą."

Jei J. Katilius kalba, kad esą enciklopedijoje daug gramatinių ar sintaksės klaidų, tad turėjo tokiu atveju nurodyti bent vieną panašių klaidų pavyzdį. To jis nenurodė, tad toks tvirtinimas neturi reikiamo pagrindo. Kyla dar klausimas, ar J. Katilius gerai yra pavartęs svetimas enciklopedijas ir neradęs ten klaidų? Štai pvz. man pačiam parūpo, kas yra parašyta apie Lietuvą neseniai ir dailiai išleistoje amerikoniškoje enciklopedijoje, kuri vadinasi "The American Peoples Encyclopedija". Ten yra įdėta gražių Lietuvos paveikslėlių; po vienu jų, kur matyti nuo Aleksoto pusės Kauno miestas su aukštais bažnyčių bokštais ir Nemuno upė, yra padėtas toks parašas: "Spires of city of Augustino seen from the river." Taigi, ar čia neklaidingai viskas pasakyta? O ar panašių

9—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JANUARY 23, 1954

dalykėlių nesurastume, jei smulkiau imtume žiūrėti visus tos enciklopedijos puslapius?

J. Katilius, kaip ir kiti kai kurie mūsų žmonės sakydavo anksčiau, pageidauja, kad būtų sudėti tik liuanistiniai dalykai. "Visa kita medžiaga — kaip jis sako — mums visai nereikalinga; tai tik balastas ir jau tikrai pasenus medžiaga, kurios — jei kam reikia — ieškos ne prieš kelis metus išėjusioje lietuvių enciklopedijoje, o naujausioje, kuri yra tikrai modernių ir net nepralenkiamų visokiausiu požiūriu."

Čia vėl kyla klausimas, ką iš tikrųjų J. Katilius vadina "pasenusia medžiaga", kuri, anot jo, lietuvių enciklopedijoje nesanti reikalinga, bet, jei kam reikia, — kaip jis sako, — tos "medžiagos" ieškos ne lietuvių enciklopedijoje, o "naujausioje", kuri yra tikrai modernių. Čia, matyt, straipsnio autorius turi galvoj ne lietuviškai spausdintas enciklopedijas. Panašiais argumentais remiantis galima taip pat pasakyti, jog nesą jokio reikalo leisti lietuviškus laikraščius, žurnalus, knygas ir t.t., kai čia pat yra gražiai ir gausingai leidžiamų panašių leidinių kitomis kalbomis.

Baigdamas savo straipsnį J. Katilius dar taip sako: "Yra Amerikoje daug stipresnių tautinių grupių, negu mes lietuviai, bet nei viena jų neleidžia savos enciklopedijos, nes gerai supranta, jog ji nereikalinga."

Labai gaila, kad J. Katilius nepasako ryškiai, kurios būtent yra tos stipresnės tautinės grupės, kurios čia Amerikoje neleidžia savos enciklopedijos. Būtų galima tada plačiau diskutuoti. Neminint čiabuvių indėnų, kurie "gerai supranta", jog ne tik sava enciklopedija jiems nereikalinga, bet ir kiti visoki spausdiniai, galima turėti galvoje tokias tautines grupes: vokiečius, prancūzus,

ispanus, italus, norvegus, danus ir t.t. Šitų tautybių žmonėms, ir aš pasakyčiau, nėra reikalo čia Amerikoje leisti savas enciklopedijas, mažas ar didelės, naujas ar pasenusias, gali lengvai parsisiųsdinti per kelias dienas oro paštu iš savo tėvynių. O tegul kas pamėgina visa tai gauti iš Lietuvos! Turimomis žiniomis, ir Lietuvoje dabar neseniai kai kurie kėlė klausimą, kad reikalinga išleisti enciklopedija lietuvių kalba, bet tokius sumanytojus greitai sukirto tie, kurie laikėsi panašios argumentacijos kaip J. Katilius, būtent, kad tokiu atveju vėčiau yra naudotis rusiškomis enciklopedijomis.

Kažkodėl J. Katilius siūlo vietoj lietuvių enciklopedijos naudoti "naujausias, modernias, nepralenkiamas visokiausiu požiūriu" enciklopedijas. Kas nežino, kad tokių enciklopedijų yra, bet vis dėlto jos yra ne lietuvių enciklopedijos, spausdintos ne lietuvių kalba. Pagaliau, ar svetimoji kalba mums suprantamesnė už gimtąją kalbą? Gal kai kam. Atrodo, J. Katiliaus nuomone, lietuviams, gyvenantiems Jungt. Am. Valstybėse bei Kanadoje, geriau tiktų įsigyti angliškai parašytas enciklopedijas; o gyvenantiems Argentinoje ar kitose P. Amerikos valstybėse — ispanų kalba, gyvenantiems Brazilijoje ir Portugalijoje — portugalų kalba, gyvenantiems Prancūzijoje — prancūzų kalba, gyvenantiems Vokietijoje — vokiečių kalba ir t.t. ir t.t. Tada nereikėtų sakyti, kaip J. Katilius sako: "Labai gaila, kad leidėjai neprasmingai aikvoja lietuvių lėšas."

Trumpai sakant, mano nuomone, šituo atžvilgiu J. Katiliaus siūlymai yra ne kas kita, kaip pirmieji žingsniai į nutautėjimo kelius.

LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖS SHELL BENZINAS

Atlieka visus motorų ir karoserijų darbus, parduoda visų firmų automobiliams dalis, baterijas, padangas pavieniai ir garažams.
DARBAI ATLIEKAMI KRUOPSCIAI IR SAŽININGAI.
Darbo valandos: Garažas 7-6—Benzinas 7-9—Sėkmadieniai 9-8.
Vadovauja: A. ADOMĖNAS, V. KOZICA ir VLADAS PAALKSNIS
Kampas 58-tos ir So. Western, Tel. RE 7-9533

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE IR kiti. Radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išmokėjimai, sekmadieniai jokių taksų.

FURNITURE CENTER INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted Str. Victory 2-4226

Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9-9:30. Kitomis dien. 9-6. Sekm. 10-5 val.

REINAS NĖRA JOKIA GYNIMOSI LINIJA

Karo priemonių gamyba, at-
rodo, jau pasiekė savo kulmina-
cinį tašką ir abipusis lenktynia-
vimas šioje srityje eina prie
galo. O už milijardus pagaminti
ginklai nevarojami ilgai negali
stovėti; jie pradeda rūdyti ir
patys šaudyti. Pagaliau, po ka-
ro likę neišspręsti ginčijamieji
klausimai taikiu būdu prie kon-
ferencijų stalo nepavyksta iš-
spręsti ir nėra vilties, kad atei-
ty pavyks. Dabartinė padėtis il-
gai tęstis nebegali. Todėl, nori
ar nenori, ilgai nebevilkinant
tuos klausimus teks griežtesnė-
mis priemonėmis išrišti. Tai ge-
rai supranta politikai ir įvairūs
karo rašytojai, korespondentai,
kurie jau dabar bando atspėti
artėjančio karo eigą ir pasek-
mes.

Dar neseniai šita tema Briu-
selio laikraščio "Le Soir" atsto-
vas turėjo ilgoką pasikalbėjimą
su garsiuoju anglų karo rašyto-
ju—korespondentu Liddel Hart,
kuris apžiūrėjo Belgijos armijos
apsigynimo įrengimus. Jo atsa-
kymai į "Le Soir" atstovo kla-
simus yra įdomūs, todėl pasi-
stengsiu juos čia atpasakoti.

1. Vokietijos dalyvavimas Europos jungtineje armijoje

Vokietijos dalyvavimas Euro-
pos jungtinėje armijoje yra la-
bai didelės reikšmės, pareiškė
Liddel Hart. Tik suvienytoji
Vokietijos — Europos armija
yra viena patikimiausia priemo-
nė apsiginti nuo Sov. Sąjungos
ir jos satelitų. Tokios nuomonės
yra ir dauguma vokiečių genero-
lų, numatytų tai armijai. Tik
naciškai nusiteikę vokiečiai rei-
kalauja vienos Vokietijos tauti-
nės armijos.

2. Amerika praranda kantrybę

Be abejonės, Vokietijos ap-
ginklavimas, kad ir suvienytos
Europos armijos rėmuose suke-
lia pavojų. Bet dabar jau nebė-
ra laiko, kada tokiomis minti-
mis sau galvas sukuti. Nuo pasi-
rašymo Jungtinės Europos ar-
mijos sutarties yra tiek daug
naujo įvykė, kad visa tai gra-
žinti atgal būtų labai ir labai
sunku. O pagaliau, jei jau ame-
rikonai yra apsisprendę Vokie-
tiją vėl apginkluoti, tai kas
jiems gali tatau sutrukdyti. To-
dėl geriausiai yra stengtis, kad
Vokietijos jėgos būtų inkorpo-
ruotos į bendrąją Europos gy-
nimosi armiją. Bet ir tai reikia
paskubėti, nes amerikonai vis
nekantrėsi ir nekantrėsi da-
rosi dėl lėtumo ir vilkinimo tą
armiją kuriant.

3. Karo pavojus

Karo pavojus 1948 m. buvo
jau labai didelis. Tuomet Liddel
Hart manęs, kad, jei karas ne
tuojau prasidės, tai viltys jo iš-
vengti kas metai vis didėsi-
čios. Kad jis taip manydamas
neklodo, parodanti dabartis.

Vidujiniai Sov. Sąjungos su-
krėtimai, kuriuos ji po Stalino
mirties pergyvena, sustiprina
taikos išlaikymo viltis. Reikia ti-
kėtis, kad politiniai pasikeitimai

tarptautinę atmosferą dar la-
biau praskaidrins.

4. Karo laukas

Į klausimą, ant kurios linijos
turėtų būti rengiamasi priešą
sulaikyti, jei visas viltis išvengti
karą tektų palaidoti, Liddel
Hart atsakė, kad jam pats ter-
minas "linija" šia prasme nepa-
tinka. Tokia linija, kur ji be-
būtų, vistiek anksčiau ar vėliau
yra pralaužiama. Teisingiau yra
kalbėti apie apylinkę, kurioje
priešas turėtų būti sulaikytas. Į
šitokį klausimą jis atsakytų, kad
priešas turi būti pasirengta su-
laikyti visur, nes rusai vienu ir
tuo pačiu metu pradės į visas
puses veržtis. Kalbama, kad
priešo ofenzyva turėtų būti su-
laikyta ant Reino. Bet argi vo-
kiečiai su tuo gali sutikti? Ar
jie gali sutikti leisti paaukoti
savo kraštą priešui, leisti jį nu-
terioti ir tik po to jį vėl atka-
riauti. Reinas nėra jokia gyni-
mosi linija. Nei belgams, nei
prancūzams jis nėra nei kiek
mažiau pavojingas, negu kurios
kitos gamtos linijos. Ir jeigu
Reinas būtų priešo pereitas, ant
jo įrengti apsigynimo įrengimai
paimti, tai koks plotas liktų to-
liau besiginti, kur tadą pasiprie-
šinimą suorganizuoti? Reinas
visuomet buvo tik nelaiminga
apsigynimo koncepcija. Istorija
rodo, kad jis niekuomet nesulai-
kė priešo. Bet nežiūrint į tai,
Reinas vistiek esanti gamtos kliū-
tis, ir tai reikia turėti galvoje.

5. "Defenzyva ofenzyva"

Bet jeigu priešas visgi į šitą
plotą įsiveržtų, reiktų jis su
tuo pasitikti, ką Liddel Hart
"defenzyva ofenzyva" vadinąs.
Neperdideli, bet judrūs vienetai
turėtų judrius karo veiksmus
vesti taip, kad frontas visą lai-
ką pasiliktų judantis ir niekuo-
met nepereitų į pozicinį karą.

6. Galimai toliau į rytus

Į klausimą, kur šitokią "de-
fenzyvą ofenzyvą" Liddel Hart
norėtų matyti nukelta, davė at-
sakymą, kad galimai toliau į ry-
tus. Tik jokia būdu ne vakari-
nėje, o rytinėje Reino pusėje,
kiek tik galima toliau į rytus.
Tam tikslui jau dabar reikia
pasirūpinti didžiosiomis susisie-
kimo arterijomis, keliais ir til-
tais, kad tokį pasipriešinimą su-
organizuoti padaryti galimu. Vi-
si tokie iš anksto pasirengimai
rimtu atveju sudarys geras są-
lygas "defenzyvai ofenzyvai".
Kad būtų galima išvengti dide-
lių nuostolių, neturėtų būti per-
didelės karių masės į rytų Rei-
no pusę metamos.

Kada vokiečių daliniai pakan-
kamai skaitlingi ir ganėtinai
stiprūs, bus galima atitinkamai
sumažinti kitų Atlanto tautų
karių kontingentus. Ir tarp kit-
ko, jei rusai sutiktų ne tik rytų
Vokietiją, bet ir Lenkiją eva-
kuoti, tai būtų galima visa pro-
blema kitaip traktuoti.

A. Šernas

10—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
—SATURDAY, JANUARY 23, 1954

Piktinasi žurnalistų areštavimu.

Du italų žurnalistai Guido
Aristarco ir Renzo Renzi, ku-
rie viename žurnale pajuokė
italų generolus, vadovaujan-
čius Graikijos užpuolimui
Mussolinio laikais, buvo suimti
ir pakaltinti Italijos armijos
įžeidimu. Ryšium su jų areš-
tavimu visoje eilėje Europos
valstybių ir ypatingai Italijoje
pasireiškė protestai prieš vald-
žios pastangas slopinti minties
ir žodžio laisvę. Romoje pro-
testo manifestacijai vadovavo
žinomas italų rašytojas ir de-
mokratinės minties skleidėjas
Ignazio Silone. Manifestacijoje
dalyvavo tokie žymūs rašyto-
jai kaip Alberto Moravia, Vi-
taliano Brancati, Adriano Oli-
vetti ir kt. Jie išklė faktų, kad
paskutiniu laiku Italijoje vis
jaučiami didesni spaudos su-
varžymai, kurie pasireiškia iš
valdžios pusės.

—Laisvės Kultūros Kongreso
Prancūzijos skyrius "Laisvės
Draugai" paskutiniu laiku iš-
leido specialų atsisaukimą į vi-
so pasaulio demokratines, libe-
ralines ir darbininkų organi-
zacias, ragindamas jas sude-
rinti savo veiklą kovoje prieš
visų formų diktatūras ir prieš
laisvės varžymus. Jis pareiškė
savo solidarumą ne tik už ge-
ležinės uždangos pavergtoms
tautoms, bet ir Franko dikta-
tūros jungą nešančiai ispanų
tautai. Jis kreipiasi ypač į
Amerikos liberalines ir darbi-
ninkų organizacias, raginda-
mas nepadaryti klaidingų iš-
vadų iš JAV ir Ispanijos mili-
tarinės sutarties pasirašymo,
nes nuo jos nesušvelnėjo fašis-
tinė diktatūra.

Mirties bausmė — socia- linis nusikaltimas.

Italų intelektualų grupė pri-
mindama, kad prieš 200 metų
Italijoje proklamauta mirties
bausmės panaikinimo idėja,
turi būti ikūnyta visose vals-
tybėse ir turi virsti "mūsų eu-
ropietiškos tėvynės" simboliu.
Jie pasidžiaugė, kad mirties
bausmės panaikinimas Italijai
padėjo suhumaniškėti.

"Mirties bausmė yra visada
neteisinga," rašoma jų atsisau-
kime, kadangi ji smogia ne in-
dividui, bet žmogui apskritai
ir civilizacijai. Nežudyk — tai
pagrindinis civilizacijos dės-
nis... Tol, kol bus leista žudyti
žmogų, žmonija neturės tai-
kos. Italijos intelektualai pa-
brėžia, kad dėl mirties baus-
mės palaikymo kai kuriuose
kraštuose kaltos ne tiek vy-
riausybės, kiek tų kraštų pilie-
čiai, kurie toleruoja mirties
bausmę.

—Upton Sinclair, kuris savo
romanais, essayais ir polemi-
niais straipsniais, visuomeni-
ninkų nuomone, daug prisidė-
jo prie socialinio klimato pa-
keitimo Amerikoje, šimet švęs
75-rių metų amžiaus sukaktį.
Jis yra vienas vad. Laisvės
Kultūros Kongreso įkūrėjų
bei demokratinės minties ug-
dytojų. Lietuvių visuomenei
jis pažįstamas iš plačiai pa-
garsėjusio "Raisto" romano,
kuriame vyriausi veikėjai yra
senesniosios kartos lietuviai
emigrantai.

Vasario 21 dieną

"NAUJIENŲ" KONCERTAS

SOKOLŲ SALĖJE
2337 So. Kedzie Ave.

GET THE GAS HEATER BACKED BY
\$38,342,000
OF HEATER EXPERIENCE

as different
from ordinary
heaters as
Television
is from
Radio!

You owe it to
yourself to SEE the
SENSATIONALLY
BETTER—

Sieglor
PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATER

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE
and FURNITURE CO.

2876 West Cermak Rd.

BIshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

VIENO KONKURSO PROGA

Veikalas dviejų tomų su aštuoniais skyriais, laišku redaktoriui, įžanga ir pabaiga.

Drauge Redaktoriau,
Būk linksmas! Jei tokiu tapti negali, tai leisk man smagiai nusiteikusiam viešai pasisakyti vieno konkurso proga. Kaktos merauk! Mano veikalą dėk! Žinok, ir aš galiu savo veidą iškreipti.

ĮŽANGA.

Girdėti negirdėjau, regėti neregėjau tokių nežmoniškai sunkių konkurso sąlygų, kokias yra paskelbę žurnalai "Darbas" leidėjai.

Tomis sąlygomis apeinami visi tie, kurie dėl kiekvieno konkurso seilę varvina; visuose juose dalyvauja ir niekuomet nelaimi.

Norintieji dalyvauti konkurse turi atsakyti į klausimą — kodėl esu Lietuvių Darbininkų draugijos narys? Taigi, menariams konkurse dalyvauti vartai užkelti. Še kur nežmoniškumas! Tiesa, už vieną dolerį vartus gali atkelti, tai yra, tapti tos draugijos nariu. Bet neabejotinai konkurse norinčių dalyvauti tarpe atsiras tokių, kurie iš mažų dienų draugijoms doleriais nesišvaisto, tai yra, jose nedalyvauja.

Tiek įžangos žodžių.

TOMAS PIRMAS. PIRMOJO TOMO PIRMAS SKYRIUS.

Nuraminu visus galimus mano konkurentus! — konkurse nedalyvausiu, nors esu tos draugijos narys. Kodėl?

PIRMOJO TOMO ANTRAS SKYRIUS

Esu jautrus žmogus. Visi tikina, kad jaudintis nesveika. Jei konkurse dalyvačiau ir ji laimėčiau, tuomet visokie pavyduoliai, dailiosios ir murziniosios raštijos kratinėtojai, jos utinėtojai suskaičytų keliais atsitikimais padėjau kabliuką ne vietoje ir kur jo neįspraudžiau. Rastų keliuose žodžiuose, kur prirašiau viena raidė daugiau ir kur vienos raidės pritrūko. Pasakytų ir įrodytų, kad antgalvis nususęs: nei kūnui, nei dūšiai nieko neduodas. Rastų, kad esu per riebus ir per sunkus, todėl nelankstus sakiniuose ir nesugebąs juos surišti. Ir apie tai visuose kampuose, po kiekviena pastoge kudakuote kudakuotų, kaip anoji dėsioji višta kiaušinį padėjusi. Tada kiltų barniai, nesuipratimai ir spaudoje nebaigiami ginčai.

PIRMOJO TOMO TREČIAS SKYRIUS.

Konkurso premiją laimėjus, mano geri draugai tuoj paskelbtų, kad konkurso veikalas, kaip vienas žymiausių šio drumsto amžiaus kūrinių, verčiamas į anglų kalbą. Tokią žinią, žaibo sparta tuoj praneštų Elta ir Amerikos Balsas į Lietuvą jau pakartotų.

Metams praslinkus, skelbtų, kad mano veikalas, konkurso

premiją laimėjęs, bus verčiamas į anglų kalbą, nes juo labai susidomėjusi angliškai skaitanti visuomenė.

Wël metams dingus, rašytų, per radiją skelbtų, kad veikalą jau išventė vienas garsiausias anglų rašytojas, tik jis savo pavardės nepasisako iki atsiras leidėjas tą šaunų veikalą išleisti.

Dar metams nudilus, Elta ir Amerikos Balsas į Lietuvą praneštų, kad premijuotas mano veikalas bus išverstas ne

PIRMOJO TOMO ANTRAS SKYRIUS

vien tik į anglų, bet ir vokiečių, ispanų, prancūzų ir kitas kalbas, nes jau visas pasaulis juo susižavėjo ir kalba tik apie jį. Ir taip daina be galo...

Matykite, nenoriu būti nemokamai garsinamas ir įpareigotas meskaitančiai visuomenei. Ar jūs galite užtikrinti, kad taip nebus? Jau turime pavyzdžių ir vieną jų patį ryškiausią. Visi jį žinote! Čia tinka taškui vieta.

TOMAS ANTRAS. ANTRJOJO TOMO PIRMAS SKYRIUS.

Jei visos mano dėdienės, tetulės ir geri mano priešai įkalbėtų, verste priverstų konkurse dalyvauti, tai į klausimus taip atsakyčiau.

ANTRJOJO TOMO ANTRAS SKYRIUS

Esu LDD narys, nes Lietuvių darbininkų draugija nesiperša su sveikais, augalotais, pirštiniuotai palydovais į kapus ir ant kapo su gražiu vainiku. Lietuvių darbininkų d-ja nekviečia narius į bendras vaises, žadėdama pavalgydinti riebiu kugeliu, raugintais kopūstais ir minkštais bei kietais gėralais.

Matykite, gyventi noriu, ne vien tik savo padus dilinti, bet ir kitų užkulnius mindžioti.

ANTRJOJO TOMO TREČIAS SKYRIUS.

Žurnala "Darbas" skaitau, nes jis nerašo apie lankščius tavernų laikytojus, nuostabias krikštynas, linksmas vestuves ir liūdnas pakasynas. Jis nepastebi, kurie biznieriiai, kuriam laikui išvyko antrą vasarą ar pavasarį per metus praleisti.

ANTRJOJO TOMO KETVIRTAS SKYRIUS.

Laikraštį "Keleivis" pažinau dar tuomet, kai jis nebuvo vienerių metų sulaukęs ir be kelnaičių lankė skaitytojus. Kartais jį skaičiau, kartais jam rašiau, kad kitiems pavydą sukelčiau ir idant jie pradėtų, jei ne skaityti tai bent rašyti.

Mat, kokių palinkimų pas mane esama.

ANTRJOJO TOMO PENKTAS SKYRIUS.

Jau per trisdešimt metų kaip dienraščiui "Naujienuoms"

11-NAUJIENOS, CHICAGO 18, ILL. —SATURDAY, JANUARY 23, 1954

kai ką parašau, ir bus aštuoni — Č. Miloszo knyga "The metai, kai turiu progą kiekvieną jo numerį perskaityti. O kodėl skaitau? Neklausiu savęs, kaip neklausiu savęs, kodėl kasdien valgau duoną. Ir čia taškui vieta.

PABAIGA.

Kartais įkyrus, kartais laukiamas, visuomet nusiteikęs iš savęs pasišaipyti —

Vistaspats.

— Č. Miloszo knyga "The Captive Mind," kurioje autorius stengiasi atskleisti už geležinės uždangos gyvenančio žmogaus minties pavergimą, jau išėjo iš spaudos ir gaunama knygynuose. Č. Milosz yra žinomas mintytojas ir poetas, kuris Vakarų Europoje išeinančiuose prancūzų ir vokiečių kalbomis žurnaluose nemaža yra rašęs ir apie šių dienų Lietuvą bei kitas Pabaltijo valstybes.

LIETUVISKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE

Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

2555 West 47th St. CHICAGO 32, ILL. (A.F. 5-1083)

B.R. PIETKIEWICZ PRES

Lietuvių Krautuvė didelis pasirinkimas

Baldai, baldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai, radijo, televizijos setai, baldai vaikučiams.

ZEMOS KAINOS
LENGVI ISMOKEJIMA
BUOJAU PRISTATOMA

Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT FURNITURE CO., INC.
2310 W. ROOSEVELT ROAD. (Tel. 88elev 3-4711)
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30

STANDARD FEDERAL SAVINGS - STIPRIAUSIOJI TAUPYMO ISTAIGA

Santaupos pas Standard Federal yra saugios, nes

- 1 Daugiau kaip \$32,000,000.00 arba 95% visų narių santaupų investuota į Amerikos valdžios bonus ir Veteranų Namų Statybos Paskolas. Šios paskolos ligi 60% yra JAV vyriausybės garantuotos.
- 2 Atsargos ir pertekliai sudaro daugiau negu \$3,450,000.00 arba virš 10% visų narių santaupų. **BENDRAS TURTAS VIRŠ \$44,000,000.00**

STANDARD FEDERAL SAVINGS saugumas ir už indėlius mokami aukštesni nušimčiai padarys Jūsų ateitį saugesnę. Kiekviena sąskaita yra Federal Savings and Loan Insurance Corporation apdrausta ligi \$10,000.00.

ISTAIGOS VALANDOS:

Kasdien, įskaitant šeštadienius, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE. CHICAGO 12
PHONE: VEdonia 7-1141

GARSINKITES NAUJIENOSE

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

RAŠYTOJAS IR GYVASIS KALBOS ŠALTINIS

Savo žodyje Čikagoje sausio 3 d., per romano premijos įteikimo iškilmes, A. Landsbergis paminėjo vieną svarbų dalyką, labai gyvą ir aktualų šių dienų lietuvių rašytojui išėivijoje. Jaunasis laureatas pažymėjo, — tuo kukliai primindamas savo kalbinių priemonių pasisavinimo sunkumus, — jog gyvasis lietuvių kalbos šaltinis, kaimo žmonių kalba, jam, miestietiečiui, ir Lietuvoje tik per tėvų lūpas iš dalies tebusi pasiekama.

Labai vertintinas šis jaunojo rašytojo pasisakymas (žinoma, tuo dar neteigiama, kad jo kalba būtina menkesnė už kai kurių kitų mūsų autorių kalbą). Geras rašytojas kūrėjas turi gerai pažinti lietuvių kalbą; turi jis ne tik sąmoningai santykiuoti su gimtuoju žodžiu, bet ir kiek galima geriau būti pasisavinęs kalbinių priemonių atsargą. Šalia talento, tikram rašytojui kūrėjui tai yra neišvengiama sąlyga. Juo mažiau rašytojas tebus įaugęs į lietuviškųjų kalbinių priemonių šaltinį, pačią kalbos dvasią, tuo jo žodinė kūryba daugiau nustos būdingojo lietuviškumo.

Tatai ypač ryškėja rašytojui atsidūrus svetimoj aplinkoj, toli nuo gyvosios, gaivalingu raiškingumu trykstančios lietuvių kalbos versmės. Išėivijoje to šaltinio jau nebėra tikrai "gyvo", natūralaus, koks jis buvo gimtoje žemėje. Išėivijoje, kad ir didesnėse lietuvių kolonijose, lietuviškasis žodis ne tik yra svetimosios aplinkos veikiamas, bet ir pačios gimtosios kalbos vartojimas yra jau trūktinas; kalbos genijus nebeteri galimybės trykšti savo neišsenkančia kūrybine galia. Čia pamirštami būdingesni, savotiškesni posakiai, retesni žodžiai, kalba nublanksta, suprastėja; o ir tą pačią svetimoji kalba slogina, į ją veržiasi svetimas galvojimas, svetimosios lytys. Tatai ypač ir pajunta karo ir tremties metais už Lietuvos ribų brende mūsų jaunieji rašytojai, autoriai. Jie aiškiau nutuokia tą pavojų, kuris gresia grožinės žodžio kūrybos atstovui, o, žinoma, savo keliu ir visai mūsų išėivijos kalbinei bendruomenei.

Kas gi dabar darytina? Lietuvoj toks miestietis rašytojas galėjo nuvykti į kaimą ir pasinerti į to gimtojo žodžio apraiškų natūralųjį šaltinį, išiklausyti į kalbos genijaus gyvybės pulsavimą ir tuo būdu vėl atsinaujinti lietuviškojo žodžio stichijoje; prisirinkti būdingų posakių, žodžių, jų lyčių ir gauti akstiną pačiam toliau kuriamai santykiuoti su tuo gimtuoju žodžiu, tęsti natūraliąją kuriamojo žodžio tradiciją. Čia tokių sąlygų nėra.

Todėl tokiems rašytojams, kaip ir daugeliui kitų gimtojo žodžio ir kalbinės kultūros brangintojų, telieka pirmiausia lietuviškojo žodžio pasimo-

kyti nusiklausius kai kurių senosios kartos atstovų, kuriuose tas žodis turi paveldėtą stipresnę pagrindą ir palyginti natūraliai reiškiasi; taip pat iš liaudinės kūrybos rinkinių bei kai kurių rašytojų, gerai savo kalbą mokėjusių ar mokančių. Tai, žinoma, ne taip jau lengva, kaip gimtojoje žemėje, bet šis tas galima ir čia padaryti.

Nemaža gali padėti nuovokingas studijavimas ypač mūsų liaudinės kūrybos, tautosakos — pasakų, patarlių, priežodžių bei dainų. Toliau jau eitu individualinė kūryba. Tik dabar gali pastebėti ir kai kurie skeptikai, kokie šiandien vertingi būdingosios mūsų būtinės, kaimo kalbos iškėlėjai grožinėje literatūroje — Žemaitė, Valančius, o iš pačių naujausių toks Pulgis Andriūšis, M. Katiliškis ("Užuovėjoj"). Jie (ypač kai kurie) ne tiek dėl tematikos, kiek dėl mūsų kaimo žodžio, būdingo lietuviško kvapo prisiskundusio, mums vertingi ir brangūs.

Galėtų mums padėti labiau įsigilinti į mūsų šaltinį, kalbos raiškingumą atitinkamos teorinės studijos, ką tik minėtos rūšies kūrybos bei autorių stiliaus ir kalbos nagrinėjimas. Deja, jų kaip ir neturime. O jos būtų labai įdomios ir dabar gyvai reikalingos. Pavyzdžiui, kas padaro Valančiaus stilių tokį paprastą, bet kartu vaizdingai gyvą, taiklų ir taupų? Jo pasakis neprigrūstas žodžių, bet jie parinkti taip ir tokie, kad, atrodo, nieko nepridėsi, nei atimsi. Kiek žinau, didesnė Valančiaus raštų studija (rodos, tik stiliaus, ne specialiai kalbos) savo laiku buvo parašęs V. Maciūnas. Bet studija tada nebuvo paskelbta, tai ji šiandien ir neprieinama. Būtų gera, kad tie, kurie "visuotinio sufabrikėjimo" gadyne turi progos kokį studijinį darbą dirbti, pasiimtų anokius rašytojus specialiau lietuviškosios stilistikos požiūriu panagrinėti. Žinoma, ne mažiau, bet jau daugiau šokių studijų reikalinga mūsų liaudinė kūryba (pasakos, patarlės, priežodžiai ir kt.). Panašiomis studijomis organizuotai rūpintis, žinia, būtų Lituanistikos Instituto uždavinys; tik gaila, kad atšiauresniame kultūros klimato institute praktiniai žygiai vis dar nepajėgia aikštėn prasikalti — jo dabar turimosios lėšos tebėra per menkos.

Be abejo, didelis ramstis rašytojui ir nerašytojui būtų didysis lietuvių kalbos žodynas, koks jis buvo po K. Būgos mirties užsimitas leisti Lietuvos Kalbos Žodyno Redakcijos. Ten sutelkta gausi žodyninė medžiaga ir būdingi, gyvi posakiai būtų didelė parama lietuvių kalbos turtingumui ir gyvybingumui palaikyti išėivijoje. Bet, deja, kiek girdėti, ligi šiol to didžiojo žodyno okupuotoje Lietuvoje teisleista tik 2

ANNA KASKAS

Dainuos jubiliejiname NAUJIENŲ koncerte. Dalyvaus STEPONAVICIAUS vadovaujamas PIRMYN CHORAS. Visi Chicagos lietuviai vasario 21 dieną vyks į šį koncertą.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ PREMIJŲ KLAUSIMU DRAUGIJOS PREMIJA

Kasmetinę Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją už geriausią metų grožinės literatūros veikalą šįmet parūpino — Lietuvių Auditorijos šeimininkai — Jonas Maliorius, Balys Pakštas ir Steponas Juodvalkis. Jie paskyrė \$500.00, paikdami spręsti Lietuvių Rašytojų Draugijai, kam premija turi būti įteikta už 1953 m. kūrinių.

Premijos įteikimo iškilmės įvyks šių metų vasario mėn. 28 d. Lietuvių Auditorijoje. Programai atlikti kviečiami Kanados lietuviai menininkai: dainininkė Kardelienė ir pianistas Smilgevičius.

Šia proga tenka pastebėti, kad Lietuvių Auditorijos šeimininkai jau nebe pirmą kartą parodo savo jautrumą kultūriniam reikalams. Neseniai jie pasiuntė \$278,70 čekį Vasario 16 Gimnazijai, o dabar paskyrė \$500.00 sumą literatūros premijai. Jų administruojamomis Lietuvių Auditorijos patalpomis dažnai nemokamai naudojasi įvairios demokratinės lietuvių organizacijos.

tomai, teisingiau sakant, beveik per 10 metų teisėjo antrasis tomas, kuris dar 1944 m. jau buvo galutinai suredaguotas dabar Vakarų pasauly esančių mūsų kalbininkų ir, rodos, visas surinktas.

Taigi jaunasis rašytojas išėivijoje atsiduria prieš sunkesnį uždavinį, susijusį su pačia jo kūrybine "medžiaga". Visai vietoj ana proga dalykas buvo primintas. Pačią problemą pripažinus bei iškėlus, kad ir nepalankiomis sąlygomis, galima jau ieškoti vienokio ar kitokio sprendimo — daryti tai, ką dabar galima.

Šių metų 11 Naujienų numerio kažkoks J. Kaukas skundžiasi, kad esant nemažam premijų skaičiui už grožinės literatūros veikalus, užmirštami mūsų lituanistų darbai. Atseit, per didelis dėmesio kreipimas grožinei literatūrai dvelkia šališkumu ir net snobizmu. Autorius klausia, kodėl užmiršti mūsų lituanistų mokslininkų darbai, jų skatinimas?

Reikia pastebėti, kad dalis šio priekaišto yra teisinga. Tiesa, kad mokslinių veikalų ir ypač lituanistikos darbų skatinimui reiktų įsteigti premiją arba net pora jų. Bet keista, kad pastabų autorius konkrečiai nepasiūlo, kas turėtų panašų premijų įsteigimo reikalą rūpintis. Iš straipsnelio tono gaunasi išpūdis, kad jis norėtų, jog dabartinių grožinės literatūros premijų dalis būtų nukreipta į mokslinę sritį.

Mano nuomone, premijų už grožinės literatūros veikalus nėra tiek daug, kad dalį jų galima būtų nukreipti kita linkme. Ta proga tektų paklausti, ką iki šiol veikia Lituanistikos Institutas, apie kurio organizavimą jau nuo seniai skaitome spaudoje, kuris renka pinigų, bet kurio darbų kol kas dar nesimato? Ar ne Lituanistikos Instituto vienas pagrindinių uždavinių būtų įsteigti ir suorganizuoti nuolatinę premiją už geriausius lituanistikos mokslo darbus? Pagaliau, JAV yra ir Lietuvių Profesorių Draugija. Jos narių dalis dirba JAV universitetuose ir materialiniais trūkumais negalėtų nusiskųsti. Už kitus mokslinės srities darbus galėtų premijas parūpinti tų sričių profesinės organizacijos, pvz. gydytojų, inžinierių ir t. t.

—Lituanistas.